

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI

**DOĞANŞEHİR'İN (MALATYA) KURULUŞU,
GELİŞİMİ VE FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Zeki BOYRAZ

HAZIRLAYAN
Sera KARAAĞAÇ

ELAZIĞ – 2015

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANA BİLİM DALI

DOĞANŞEHİR (MALATYA) İLÇE MERKEZİNİN KURULUŞU, GELİŞİMİ VE
FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Zeki BOYRAZ

HAZIRLAYAN
Sera KARAAĞAÇ

Jürimiz,/07/2015 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans tezini oy birliği/oy çokluğu ile başarılı bulmuştur.

Jüri Üyeleri:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

F. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır

Prof. Dr. Zahir KIZMAZ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****Sera KARAAĞAÇ****Doğanşehir (Malatya) İlçe Merkezinin Kuruluşu, Gelişimi Ve Fonksiyonel Özellikleri****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Bölgesel Coğrafya Anabilim Dalı****Elazığ- 2015, Sayfa: XII + 78**

Doğanşehir İlçesi Doğu Anadolu Bölgesinin Yukarı Fırat Bölümünde yer alır. Malatya ilinin Güneybatısında ve Malatya'ya 54 km mesafededir. Güneyinde Besni ve Gölbaşı (Adıyaman) ilçeleri, Doğusunda Çelikhan (Adıyaman), batısında Elbistan (Kahramanmaraş) , kuzey ve kuzeydoğusunda Akçadağ ve Yeşilyurt (Malatya) İlçeleri bulunur (Şekil 2). Çalışma alanının doğusunda Çelikhan ile sınırı oluşturan Kazıyan ve Kurudağ (2100m) bulunur. Batısında ise Elbistan sınırını oluşturan Nurhak dağları (2600m) ve Kuduran (2350m) yer alır. Güneyde ise Atoluğu dağları (2200m) bulunur. İlçe merkezi 1077 m ile 1250 m arasında değişen bir yükseltiye sahiptir. Deniz seviyesinden yüksekliği 1252 m'dir. Yüzölçümü 3610 km²'dir. Km²'ye düşen nüfus 3126 kişidir.

İlçe merkezinin temel ekonomik faaliyetini hizmet sektörü oluşturmaktadır. Ancak kırsal karaktere sahip olan ilçede tarım da önemli geçim kaynağıdır. Verimli alüvyonlu araziler üzerinde kurulmuş olması ve ilçe merkezinden geçen akarsuların(Sultan Çayı, Fındık Dere, Topbük Çayı, Peyler Dere) varlığı sulu tarım ile meyvecilik ve tütün tarımının hemen hemen her mahallede yapılmasına olanak sağlamıştır. Şehir merkezlerinin temel unsuru olan sanayi alanları ve ticaret merkezlerine bugüne kadar yeterli yatırımın yapılmamış olması, saha nüfusunun göçlerle azalmasına sebep olmuştur. Ayrıca Malatya'ya yakın olması ve Adana-Malatya yol güzergahı üzerinde bulunması da, gelişip dışa bağımlılığını azaltması açısından

dezavantaj olmuştur. Çalışma sahası kuruluş yeri Doğu Anadolu Fay hattı üzerinde yer aldığından depremsellik açısından risk taşımaktadır. Örneğin; 1948 ve 1986 yılında meydana gelen depremler sebebiyle can ve mal kayıpları yaşanmıştır. Bu nedenle nüfus gelişiminde dalgalanmalar olmuştur.

Geçmişte savaşlar, kuraklık, kıtlık ve depremler gibi sebeplerle sahadan dışarıya göçler olmaktadır. Günümüzde ise; iş imkanlarının kısıtlı olması, yaşam koşullarını iyileştirme isteği, devletin hizmetlerinden daha iyi yararlanma gibi sebeplerle ilçe merkezinden büyük şehirlere göçler olmaktadır.

Bu çalışmada Doğanşehir İlçe Merkezinde nüfusun tarihsel gelişimi, nüfusun mekânsal dağılımında meydana gelen değişiklikleri sebepleri ve sonuçlarıyla birlikte ortaya koymaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğanşehir, Fonksiyonel Özellikler, Nüfus

ABSTRACT**Master Thesis****Sera KARAAĞAÇ****Foundation, Development And Functional Properties of Doğanşehir (Malatya)
District Center****Fırat University****The Institution of Social Sciences****Regional Geography****Elazığ - 2015, Page XII + 78**

The district of Doğanşehir is located in the Upper Euphrates Part of Eastern Anatolia Region. It is in the south western of Malatya and 54kms to the city. Besni and Gölbaşı districts are in the south, Çelikhan is in the east, Elbistan is in the west, Akçadag and Yeşilyurt are in the North and northeast of Doğanşehir. There are high mountains on the east, west and south of the study area. The elevation of the town center is between 1077 and 1250mts. The altitude above sea level is 1252 mts. The surface area is 3610km². Number of people per square kilometer of land area is 3126.

The main economic activity of the town is service industry. However; agriculture is also an important source of income as it is a rural area. Doğanşehir is located on fertile alluvial lands, there are rivers flowing through the town center ,so it makes orcharding and the cultivation of tobacco possible in almost each neighbourhood. They haven't made enough investment on industrial areas or trade centers so far . so the population of the town has decreased. Another disadvantage of the town is, it is near to the city center, Malatya, so it has been hard to reduce its dependence on outer world.

The study area is exposed to earthquakes as it is on the East Anatolian fault line. There has been population fluctuation because of the earthquakes occurred in 1948 and 1986.

In the past people immigrated from the study area because of wars, drought, famine or earthquakes. Nowadays people immigrate to big cities because of limited job opportunities, to improve their life condition or to benefit from civil service.

This study aims to present the historical development of the population and the reasons and results of the variations in the distribution of the population in Doğanşehir.

Key Words: Doğanşehir, Functional Characteristics, Population

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	VI
ŞEKİLLER LİSTESİ	VIII
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	IX
TABLolar LİSTESİ	XI
ÖNSÖZ	XII

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ.....	1
1.1. Çalışma Alanının Yeri, Sınırları ve Başlıca Özellikleri	1
1.2. Çalışmanın Amacı ve Yöntemi.....	2
1.3. Önceki Çalışmalar.....	3

İKİNCİ BÖLÜM

2. DOĞANŞEHİR'İN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ.....	5
2.1.Yeryüzü Şekilleri	5
2.2.İklim Özellikleri.....	7
2.3. Hidrografik Özellikler.....	10
2.4. Toprak Özellikleri.....	11
2.5.Bitki Örtüsü.....	15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DOĞANŞEHİR'İN KURULUŞU VE GELİŞİMİ.....	17
3.1. Doğanşehir İlçesinin Kuruluşu ve Tarihi Gelişimi	17
3.2. Selçuklular Dönemi	18
3.3. Osmanlılar Dönemi.....	19
3.4. Cumhuriyet Dönemi	20

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. DOĞANŞEHİR İLÇE MERKEZİNİN NÜFUS COĞRAFYASI	22
4.1. Nüfusun Gelişimi.....	22
4.2.Nüfus Hareketleri.....	25
4.3.Nüfusun Yaş ve Cinsiyet Yapısı.....	28
4.4.Nüfusun Dağılışı ve Yoğunluğu	28

4.5. Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Özellikleri	31
4.5.1. Eğitim Coğrafyası Açısından Nüfus Özellikleri.....	37
4.5.2. Sağlık Coğrafyası Açısından Nüfus Özellikleri.....	40
4.5.3.Nüfusun İstihdam Durumu	42

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. DOĞANŞEHİR'İN FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ	46
5.1. Doğanşehir'in Yönetim Fonksiyonu.....	46
5.2. Doğanşehir İlçe Merkezinde Eğitim ve Kültür Fonksiyonu	49
5.3 Doğanşehir'in Sağlık ve Sosyal Fonksiyonu	50
5.4. Doğanşehir'in Ulaşım Fonksiyonu	54
5.5. Doğanşehir'in Ticari Fonksiyonu	56
5.6. Doğanşehir'in Sanayi Fonksiyonu.....	63
SONUÇ VE ÖNERİLER	68
EKLER	70
KAYNAKÇA.....	70
ÖZGEÇMİŞ	78

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. İnceleme Alanının Lokasyon Haritası	1
Şekil 2. Doğanşehir İlçe Merkezinin Topoğrafya Haritası	2
Şekil 3. Çalışma Alanının Fiziki Haritası	6
Şekil 5. Çalışma Alanının Toprak Haritası.....	13
Şekil 6. Araştırma Alanının Tarihi Gelişim Haritası	21
Şekil 7. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun Gelişimi	23
Şekil 8. Malatya Nüfusunun İlçelere Dağılım Oranları (Kaynak: TÜİK)	25
Şekil 9. Doğanşehir İlçe Merkezinin Yaş Gruplarına Göre Nüfusu	28
Şekil 10. Doğanşehir İlçe Merkezinin Nüfus Dağılım Haritası	30
Şekil 11. Çalışma Alanının Nüfus Yoğunluk Haritası	31
Şekil 12. Doğanşehir İlçe Merkezinin Şehir İçi Arazi Kullanım Haritası.....	35
Şekil 13. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun Eğitim Oranı.....	38
Şekil 14. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun Sektörel Dağılımı.....	43
Şekil 15. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Oransal Bölünüşü	44
Şekil 16. Doğanşehir İlçe Merkezinde Faal Olmayan Nüfusun Oransal Bölünüşü (2013)	45

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1. Doğanşehir Ovası ve İlçe Merkezinden Bir Görünüm (Bakış Güneye).....	7
Fotoğraf 2. Fındık Çayından Bir Görünüm	10
Fotoğraf 3. Sultan Çayı sulama faaliyetleri için yöre halkı tarafından kullanılmaktadır.	11
Fotoğraf 4. Doğanşehir Toprak Örtüsünden Bir Görünüm	14
Fotoğraf 5. Doğanşehir İlçe merkezindeki kahverengi toprak örtüsünden bir görünüm	14
Fotoğraf 6. Doğanşehir Bitki Örtüsünden Bir Görünüm.....	15
Fotoğraf 7. Araştırma Alanında Bulunan Ardıç Ağaçlarından Bir Görünüm.	16
Fotoğraf 8. Şehrin doğusunda bulunan Selçuklular döneminde yapılmış sur kalıntıları	19
Fotoğraf 9. Doğanşehir Tarihi Surlarından Bir Görünüm.....	21
Fotoğraf 10. Doğanşehir'in Tütün Ekim Alanlarından Alanlarından Bir Görünüm... ..	32
Fotoğraf 11. Tütün Kurutma Aşamasından Bir Görünüm	32
Fotoğraf 12. Ticari amaçlı yetiştirilen kavak ağaçları.....	33
Fotoğraf 13. Doğanşehir'in Merkezi İş ve Ticaret Alanlarından Bir Görünüm.....	34
Fotoğraf 14. Yeni Mahalle'de Bulunan Çok Katlı Binalardan Bir Görünüm.....	36
Fotoğraf 15. Doğu Mahallesi'nde Bulunan Evlerden Bir Görünüm	37
Fotoğraf 16. Doğanşehir Yunus Emre İlkokulundan Bir Görünüm.....	39
Fotoğraf 17. Doğanşehir Atatürk Ortaokulundan Bir Görünüm	39
Fotoğraf 18. Doğanşehir Mehmet Küçük Sağlık Ocağından Bir Görünüm.....	41
Fotoğraf 19. Doğanşehir Devlet Hastanesinden Bir Görünüm	41
Fotoğraf 20. Doğanşehir Hükümet Konağı	47
Fotoğraf 21. Doğanşehir Belediyesi	48
Fotoğraf 22. Doğanşehir Yeni Devlet Hastanesi İnşaatından Bir Görünüm.....	52
Fotoğraf 23. Belediye Aile Çay Bahçesinden Bir Görünüm.....	53
Fotoğraf 24. Belediye Çocuk Parkından Bir Görünüm.....	53
Fotoğraf 25. Doğanşehir-Malatya Karayolu	55
Fotoğraf 26. Doğanşehir İlçe Merkezinden Geçen Demiryolu	55
Fotoğraf 27. Belediye İş Hanından Bir Görünüm	59
Fotoğraf 28. Cumhuriyet Caddesinden Bir Görünüm	60

Fotoğraf 29. İnönü Caddesinden Bir Görünüm.....	61
Fotoğraf 30. İlçe Merkezi Salı Pazarından Bir Görünüm	62
Fotoğraf 31. Salı Pazarından İlçe halkı İçin Ayrılmış Alandan Bir Görünüm.....	62
Fotoğraf 32. Yapımı Devam Eden Küçük Sanayi Sitesi	65
Fotoğraf 33. Mermer İşleme ve Beton Direk İmalatı Tesisleri	66
Fotoğraf 34. Şehir Merkezindeki Mobilya Atölyesinden Bir Görünüm	66

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Doğanşehir’de Yıllık Ortalama Sıcaklık ve Toplam Yağışlar (1980-2012).....	8
Tablo 2. Doğanşehir İlçe Merkezinin Nüfus Değerleri.....	23
Tablo 3. Malatya Nüfusunun İlçelere Dağılımı	24
Tablo 4. Doğanşehir İlçe Merkezinde Mahallelere göre Nüfus Yoğunluğu	29
Tablo 5. Doğanşehir İlçe Merkezinde Ticarethanelerin Türü ve Miktarı (2013).....	34
Tablo 6. Doğanşehir İlçe Merkezindeki Resmi Kurum ve Kuruluşlar (2013).....	35
Tablo 7. Doğanşehir İlçesinde Nüfusun Bitirilen Eğitim Kurumlarına Bölünüğu.....	38
Tablo 8. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun İktisadi Faaliyet Kollarına Dağılımı (2013).....	43
Tablo 9. Doğanşehir İlçe Merkezinde İstihdam Durumu (2013).....	44
Tablo 10. Doğanşehir Merkez Mahalleleri ve Nüfus Miktarları.....	48
Tablo 11. Doğanşehir ilçesine bağlı mahalleler ve nüfus miktarları	49

ÖNSÖZ

Coğrafya bilimi; İnsanın yaşama sahası olan coğrafi çevrenin imkanlarını bütüncül bir anlayış ve bakış açısıyla ek olarak incelemektedir. Bu görüş açısına sahip olan coğrafyacı yaptığı bilimsel çalışmalar la ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmasına olumlu katkılar sağlayabilir.

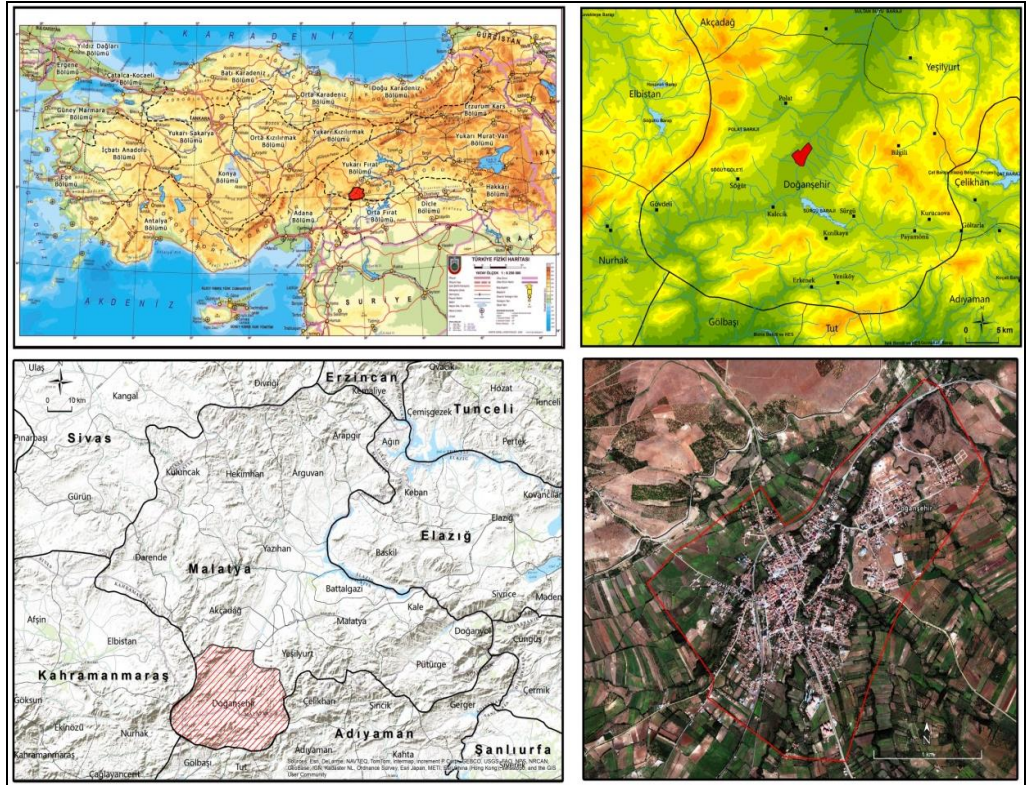
“Doğanşehir (Malatya) İlçe Merkezinin Kuruluşu, Gelişimi ve Fonksiyonel Özellikleri” adını taşıyan bu yüksek lisans tezinde yukarıda açıklamaya çalıştığımız görüş ve bakış açısıyla yapılmaya çalışılmıştır. Çalışmamızda Doğanşehir ilçe merkezinin bulunduğu alanın doğal fiziki ve beşeri özellikleri ile hakkında bilgiler verildikten sonra, daha çok tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu ilçede, ticaret ve sanayi faaliyetlerinin neden gelişmediği üzerinde durulmuş ve ilçenin şehirselleşme fonksiyonları değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın yapılmasında katkıları bulunan, araştırmanın her aşamasında çalışmamıza eleştirileriyle yön kazandıran ve araştırmamızın bilimsel danışmanlığını üstlenen Doç. Dr. Zeki BOYRAZ’a, Ayrıca her başvurduğumda yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Muzaffer SİLER’e, Fırat Üniversitesi Coğrafya Bölümünde destek gördüğüm diğer öğretim elemanlarına ve maddi-manevi desteklerini hiç esirgemeyen aileme teşekkür ederim.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1. Çalışma Alanının Yeri, Sınırları ve Başlıca Özellikleri

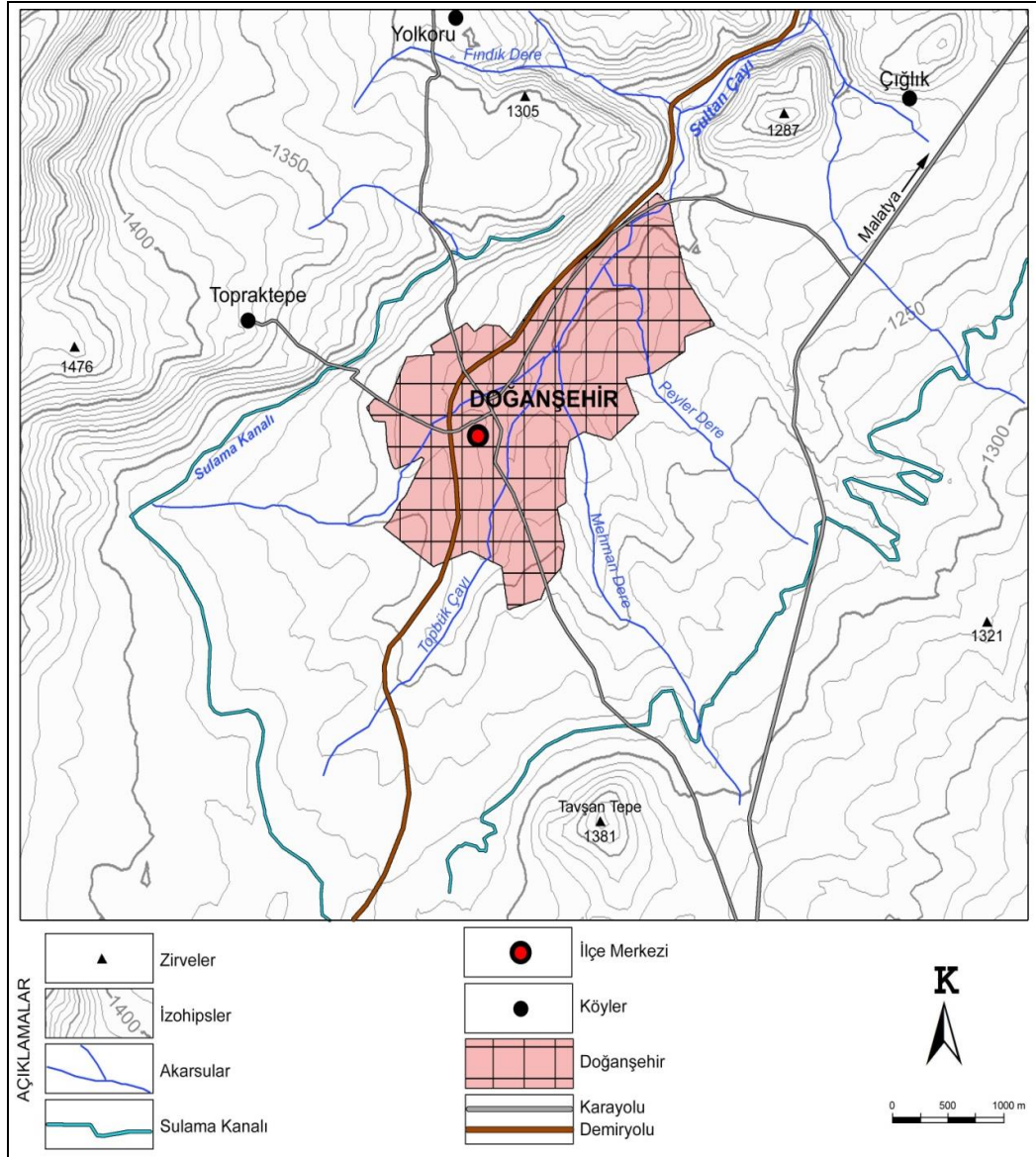
Araştırma sahası olarak seçilen Doğanşehir İlçesi; Türkiye coğrafi bölgeleri içerisinde alan itibariyle en büyük olan Doğu Anadolu bölgesinin Yukarı Fırat bölümünde yer alır. Malatya ilinin güneybatı bölümünde ve Malatya'ya 54 km mesafededir. İlçenin güneyinde Besni ve Gölbaşı (Adıyaman) ilçesi; doğusunda Çelikhhan (Adıyaman); batısında Elbistan (Kahramanmaraş); Kuzey ve Kuzeydoğusunda Akçadağ ve Yeşilyurt (Malatya) ilçeleri bulunur (Şekil-1). 38 06' doğu meridyeni 37 52' Kuzey paraleli üzerindedir. İlçenin merkezinin yüz ölçümü 3610 km² iken, ilçede km² düşen nüfus 3126 kişi'dir. İlçenin deniz seviyesinden yüksekliği 1252m'dir. İlçe Merkezi 1077 m ile 1250 m arasında değişen bir yükseltiye sahiptir.

Şekil 1. İnceleme Alanının Lokasyon Haritası

Doğanşehir'in doğusunda Kazıyan ve Kurudağ yer alır. (2100 m) Bu dağlar Çelikhhan ile sınır oluşturur. Batısında ise Elbistan sınırını belirleyen Nurhak (2600m) ile Kuduran dağları (2350m) bulunur. Güneyde ise Atoluğu dağları (2200m) yer alır.

İlçenin kuzeydoğu istikametinde, Akçadağ istikametine açılan ve ilçeyi Suçatı üzerinden Malatya'ya bağlayan Çıglık boğazı vardır. Sarp ve dik yamaçların arasında bulunan bu boğazda tünel açılarak Malatya-Adana karayolu ulaşımı sağlanmaktadır (Şekil-2).

Şekil 2. Doğanşehir İlçe Merkezinin Topoğrafya Haritası

1.2. Çalışmanın Amacı ve Yöntemi

“Kırsal yörelerin coğrafi, Fiziki, Sosyal, Kültürel ve Ekonomik yönden araştırılması ve bu yörelerin ihtiyaçlarının tespit edilmesi, ekonomik ve sosyal kalkınma ilkesi önde tutulan ülkemizde ön sırayı almaktadır” (KARABORAN, 1987. Sf.43)

Doğanşehir ilçe merkezinde nüfus yerleşme ve ekonomik faaliyetlerin incelendiği bu çalışmada; Araştırma sahasının ve çalışılacak konunun tespiti yapılarak çalışılacak sahanın sınırları belirlenmiştir. Saha ile ilgili yapılan çalışmaların literatür taraması yapılmıştır. 1/25.000 ölçekli topoğrafya haritasından sahanın fiziksel özellikleri belirlenmiştir. 1/100.000 ölçekli belediye imar haritasından faydalanılarak şehir içi arazi kullanım haritası oluşturulmuştur. 1/ 25.000'lik topoğrafya haritasından faydalanarak Topoğrafya haritası ve Fiziki harita çizilmiştir.

Çalışma sahasına farklı zamanlarda arazi gözlem çalışmasında bulunuş, veri temini ile veriler yerinde analizi edilip sentezlenmiştir. Yapılan gözlemler ve anketler neticesinde elde edilen veriler görselleştirilmiş, karşılaştırma yöntemi, değerlendirme yöntemi, sentezleme yöntemi ile raporlaştırma işlemine geçilerek raporlaştırılmıştır.

Yapılan bu çalışmanın amacını şunlar oluşturmaktadır.

Doğanşehir ilçesinde yaşamakta olan nüfusun özelliklerine bağlı olarak oluşan yerleşmeleri ve bu yerleşmeleri etkileyen fiziki ve beşeri faktörleri incelemek, araştırma sahasında yaşayan nüfusun ekonomik karakterini ortaya koymak ve sonuçta bu ilçemizin gelişmişlik düzeyini coğrafi faktörler ile bağlantı içinde ele almaktır.

1.3. Önceki Çalışmalar

Yörük (2000) “Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfus, Yerleşme ve Ekonomik faaliyetler” isimli Lisans Tezinde çalışma alanının fiziki ve beşeri özellikleri bu özelliklerin nüfusa ve yerleşmeye olan etkisi ve ilçenin ekonomik yapısı ile ilgili bilgiler vermektedir. Ayrıca bu çalışmada ilçenin gelişmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Demirtaş, (2007) “Doğanşehir Ovası Ve Yakın Çevresinde Doğal Ortam İle İnsan Arasındaki İlişkiler” isimli Yüksek Lisans Tezi çalışma alanı ile ilgili yapılmış olan en kapsamlı coğrafi çalışmadır. Bu tezde Ova sınırları baz alınarak araştırma alanı belirlenmiş ve bu sahanın fiziki ve beşeri coğrafyası hakkında ayrıntılı bilgiler verildikten sonra ortam-insan ilişkileri ayrı başlıklar altında değerlendirilmiştir.

Darkot, (1943) Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri arasında Yukarı Fırat Bölgesi adlı eserde çalışma alanımızın fiziki, beşeri ve ekonomik özellikleri üzerinde genel bilgiler vermiştir.

Tanoğlu, (1944) “Malatya Dolaylarında Coğrafi Geziler” adlı çalışmasında Malatya ve yakın çevresinde yapmış olduğu coğrafi gözlemlerine yer vermiştir. Bu arada Doğanşehir Ovasından da bahsetmiştir.

Stehepinsky, (1944) Malatya Bölgesinin Jeolojisi ve Mineral Varlıkları. M.T.A. Raporunda Malatya Havzasının genelini ilgilendiren jeolojik etütlere yer vermiştir.

Erinç, (1953) “Doğu Anadolu Coğrafyası” adlı çalışmasında Doğu Anadolu Bölgesinin tamamına hitap eden bu eser günümüzde yapılmış olan bu bölge ile ilgili yapılmış coğrafi ve jeolojik çalışmalara yardımcı olmuş ve bu çalışmaların ana kaynağı olmuştur. Doğu Anadolu Bölgesinin fiziki coğrafya özelliklerinden bahsedilmiştir. Bu çalışmada özellikle Güneydoğu Torosların gelişimi anlatılmıştır. Çalışma sahamızın Güneydoğu Toroslar bulunması bölgenin gerek oluşumu hakkında gerekse kırıklı yapılar hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir.

DSİ tarafından 1973 yılında hazırlanan “Doğanşehir Ovasının Hidrolojik Etüt Raporu’ ’alışma alanının hidrolojik özelliklerini ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Çalışma alanı ile ilgili akarsu, baraj gölü, kaynak sularını ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Elibüyük, (1978) “ Malatya Havzasında Coğrafik Olayların Kartografik izimi” adlı doktora çalışmasında, coğrafi olayların kartografik prensiplerle gösterilmesi amacından hareketle havzadaki fiziki ve beşeri olayları açıklamaya çalışmıştır.

Artaş (1978)’in “Malatya İli ve çevresinde Bulunan ilçelerin Jeolojik Raporları” adlı çalışmada alanımızın jeolojik özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. DOĞANŞEHİR'İN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

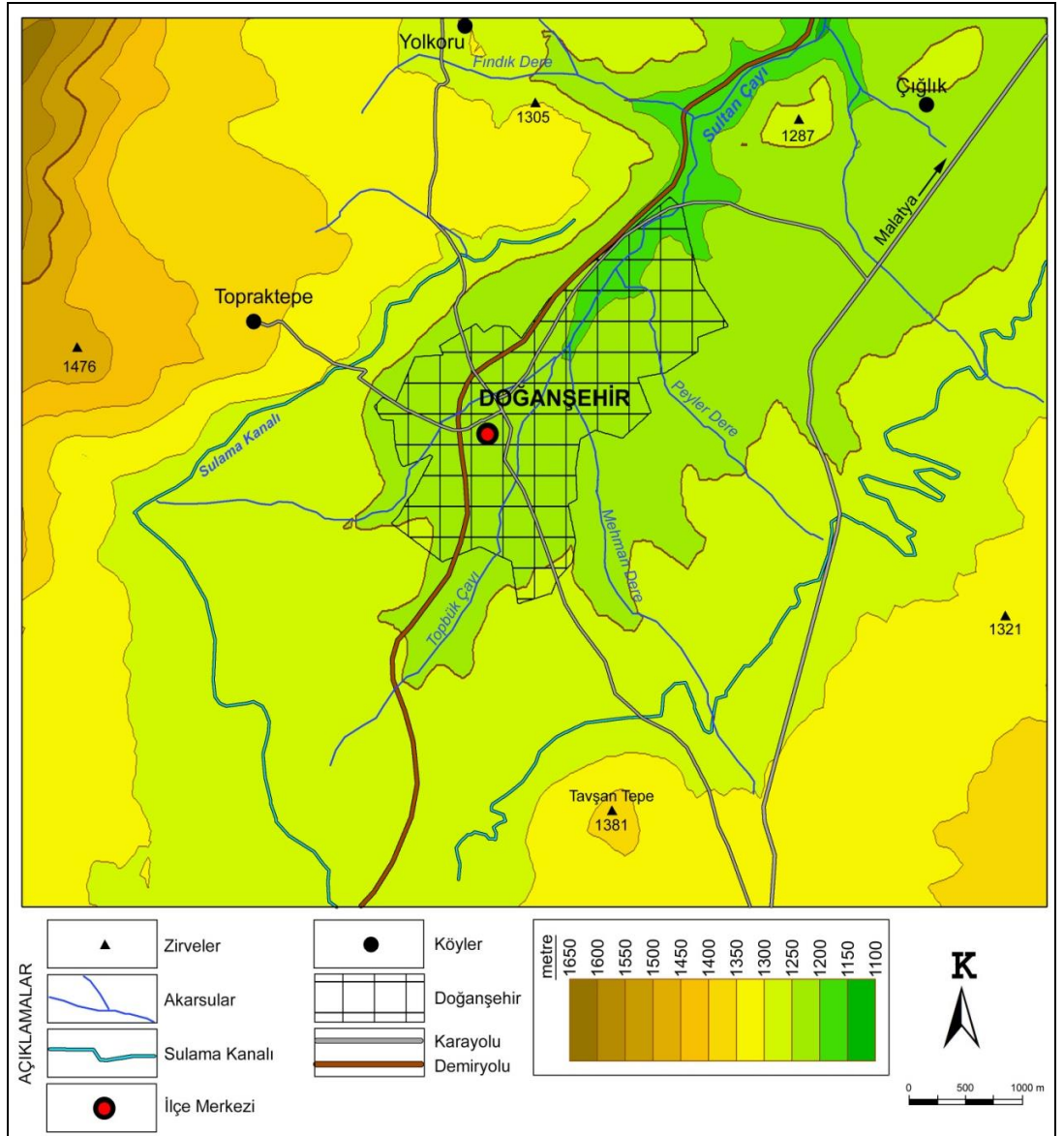
2.1.Yeryüzü Şekilleri

Doğu Anadolu Bölgesinin morfolojik karakteri genel olarak yükseltisinin fazla olmasıdır. Ancak ortalama yükseltisi fazla olmasına rağmen bölgede basık topoğrafik şekiller ve platolar oldukça yaygındır. “Doğu Anadolu Bölgesi’nde platoların yaygın olmasının nedeni, çeşitli orojenik olayları izleyen aşınım safhasından sonra, çok yakın bir zamanda epirojenik hareketlere uğrayarak toptan yükselmesi ile açıklanabilir. Nitekim Orta Miyosen sonlarındaki tektonik hareketler ile kesin olarak kara haline gelen Doğu Anadolu’da, yeni eğim ve kaide seviyesi koşullarına göre tekrar bir aşınım dönemi başlamıştır. Bu aşınım faaliyetinin korrelatif tabakalarını, bölgede yer yer görülmekte olan Üst Miyosen- Alt Pliyosene ait göl depoları oluşturur. Bölge, bu dönemin sonlarına doğru yer yer tatlı su gölleri ile kaplı, deniz seviyesine yakın bir peneplen halinde düşünülebilir. Göl depoları, yeni bir aşınım döneminden sonra, Pleistosen başlarında toptan yükselmiş ve böylece bölgenin bugünkü görünümü ortaya çıkmıştır” (Erinç, 1953).

Elbistan, Doğanşehir, Malatya, Uluova, Elâzığ ve Muş ovaları ile Van Gölünün kaplamış olduğu geniş çukurluk saha bu depresyonlara karşılık gelmektedir. Bu depresyon alanları birbirleriyle bariz eşiklerle ayrılmışlardır (Akkan, 1974. Sf.501-523). İşte Doğanşehir Ovası da kendisinden daha büyük olan Malatya ovasının güneybatısına doğru sokulmuş bir uzantısını oluşturur. Malatya Ovasından çalışma alanının, kuzeyinde yer alan eşik alanla ayrılmaktadır. Doğu Toros orojenik kuşağı içerisinde yer alan Doğanşehir Ovası Paleotektonik; özellikle de neotektonik dönemlerde oldukça hareketli bir jeomorfolojik gelişim süreci yaşamış olup, sahanın şekillenmesinde akarsuların ve tektoniğin büyük bir rolü olmuştur. Bu hareketlere bağlı olarak da bir tektonik ova halinde açığa çıkmıştır

Ardos, Türkiye Jeomorfolojisindeki Neotektonik üzerinde dururken, Muş, Elâzığ, Uluova, Malatya, Doğanşehir Ovası da dâhil, Doğu Anadolu’daki çöküntü ovalarından bazılarının temelini Neojen yaşlı peneplen ve aşınım satırlarının oluşturduğunu, bunları çevreleyen arazilerin ise, deforme olmuş veya olmamış aşınım düzlüklerinden meydana gelmekte olduğunu belirtir.

Çevresinde gelişmiş bulunan aşınım yüzünün güneye çarpılmak suretiyle yükseldiğini bunun sonucunda bu ovaların çökerek bugünkü durumunu aldığını ifade eder (Ardos, 1979). Çalışma alanının büyük bir kısmını oluşturan Doğanşehir Ovası da tektonik hareketlere bağlı olarak çökmüştür. Çöken alanın akarsular, sel suları tarafından taşınan malzemelerle dolması sonucunda oluşmuştur. Doğanşehir Ovası ve yakın çevresini farklı jeomorfolojik birimler meydana getirmektedir. Bu farklı jeomorfolojik birimler dağlık alanlar, etek düzlükleri, Doğanşehir Ovası (Fotoğraf-1), dağlık ve tepelik alanlar üzerindeki düzlükler, plato, vadi ve boğaz (yarma vadiler) ve bunların bünyesinde gelişen diğer küçük birimlerdir (Şekil-3).

Şekil 3. Çalışma Alanının Fiziki Haritası

Fotoğraf 1. Doğanşehir Ovası ve İlçe Merkezinden Bir Görünüm (Bakış Güneye)

2.2.İklim Özellikleri

“İklim, yeryüzünde insanların ve bütün canlıların yaşayışını doğrudan doğruya etkileyen çok önemli bir tabiat olayıdır. İklim yeryüzünün hemen her bölgesinde, her mevsimde farklılık gösterir. Sıcaklık, basınç ve nemlilik değişmelere uğrar. Bu değişimler türlü sebeplere dayanır. Enlemler, yeryüzü şekilleri, denize olan uzaklık gibi. Bu sebepten yeryüzünün her yerinin özel bir iklimi, bir sıcaklık rejimi, rüzgârları ve yağışları vardır” (İzbırak, 1992, s.157).

Türkiye'nin en yüksek dağlık bölgesi olan Doğu Anadolu Bölgesi'nde yükseltiler batıdan doğuya doğru artan, birbirine paralel dağlar ile, bunlar arasında sıkışmış ve birbirinden belirgin eşiklerle ayrılmış ovalar” şeklinde karakterize edilebilecek morfolojik özellikler, coğrafi konum ve deniz seviyesine göre yükseltinin yer yer büyük değişiklikler göstermesine bağlı olarak, birbirinden farklı iklim tiplerine rastlanmaktadır. Başka bir ifadeyle esas itibariyle bölgenin yer şekli özellikleri, iklimin batıdan doğuya doğru, daha karasal bir karakter kazanmasını sağlayan, biri diğerinden oldukça farklı yöresel, lokal ve mikro klima alanları doğmuştur. Sonuçta bölgede bir

birinden değişik çeşitli iklim tipleri ortaya çıkmıştır (Darkot 1943'ye atfen Şıkoğlu 2010, s.20).

Orta kuşakta yer alan ülkemiz yaz ve kış mevsimine bağlı olarak farklı karakterdeki hava kütlelerinin etkisi altındadır. Yazın tropikal hava kütlelerinin, kışın ise hem tropikal (sıcak), hem de polar (soğuk) hava kütlelerinin etkisinde kalan ülkemizde bu hava kütleleri yağış, basınç, rüzgâr, sıcaklık ve diğer iklim unsurlarını etkilemektedir. (Atalay, 1994, S, 115). Araştırma alanı ve çevresinde kışın kutupsal yazın ise tropikal kökenli hava kütleleri faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunun bir sonucu olarak da sahada yazın frontoliz, ilkbahar ve kışın ise frontojenez olayları etkilidir. Fakat; coğrafî konuma bağlı olarak polar hava kütlelerinin sahaya sonbaharın ancak kasım ayı ortalarında sokulabilmeleri, ilkbaharda ise hemen mart ayı ortalarından itibaren kuzeye doğru çekilmeleri, bu çevredeki kış mevsiminin daha kısa sürmesine yol açarken yine bu dönemde yörenin batı yönlü ve Akdeniz kökenli siklonlar tarafından sıkça yoklanması sonucu, durgun hava gidisi bozulmakta ve böylece sahadaki kış mevsimi Doğu Anadolu Bölgesi'nin diğer kesimlerine göre daha ılıman geçmektedir (Erinç, 1953 ve Tonbul, 1990,S, 277).bu iklim şartlarında Doğanşehir'de yıllık ortalama sıcaklık 13,5 °C iken yıllık toplam yağış 393 mm'dir (Şekil-4, Tablo-1).

Tablo 1. Doğanşehir'de Yıllık Ortalama Sıcaklık ve Toplam Yağışlar (1980-2012)

AYLAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ORTALAMA
Ortalama Sıcaklık (C)	1,4	1,6	6,7	12,7	17,7	22,8	27	26,4	22,2	14,7	7	2	13,5
Yıllık Yağış (mm)	34,5	32,8	56,4	67	49	22	2,1	1,4	4	41	43,4	39	393

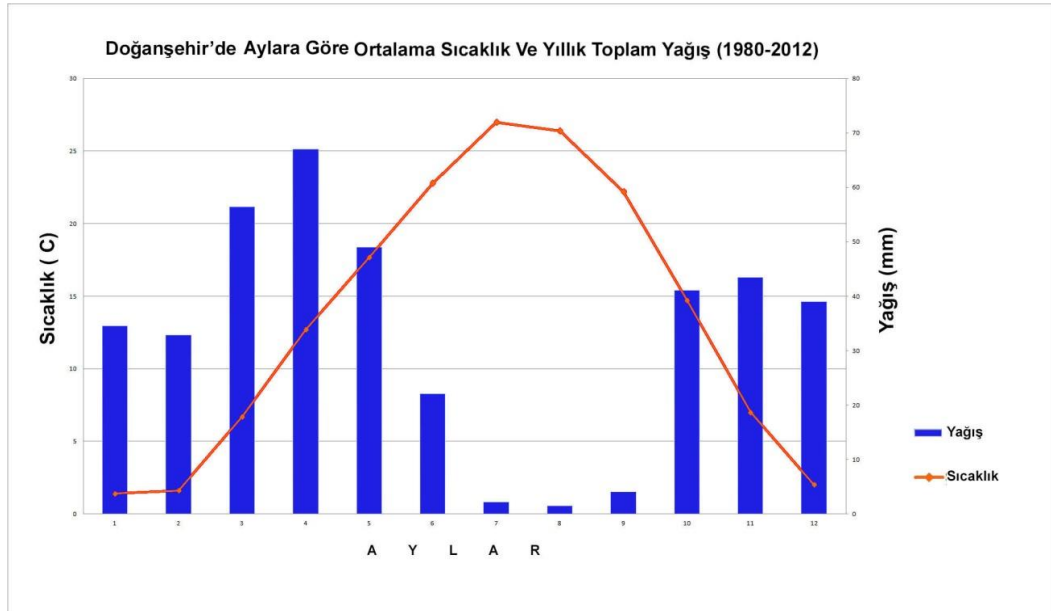
Kaynak: DMİGM.

Türkiye'nin temelde matematik konumuna bağlı olan iklim şartları ülkenin iklimi ülkenin ve bölgenin özel konumu ve rölyefi tarafından büyük ölçüde şekillendirilmiştir. Türkiye, kıtaların batı kıyılarını karakterize eden Akdeniz makro iklimasının genel ve hâkim etkisi altındadır. Güneyinde eski dünya karalarının çöl kuşağı, kuzeyinde ise Doğu Avrupa'nın yarı kurak stepleri yayılır. Türkiye eski Dünya karalarının ortasında bu iki kurak iklim alanı arasında yer almasına rağmen, daha yağışlı ve daha farklı bir ülke olarak ayrılmasının başlıca sebebi Akdeniz'in uzantısı olan ve Akdeniz iklim etkilerinin doğuya doğru sokulmasına imkân veren denizlerle çevrilmiş

olması ve yüksek reliefidir. Fakat bölgelerin coğrafi özellikleri Akdeniz makrokliması çerçevesi içinde bölgesel iklim tiplerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu coğrafi faktörler; bölgenin denize göre konumu, orografî, bakı ve kontinentalite derecesidir (Erinç, 1953). “Karasallıkla Genel Karakteri Bozulmuş Akdeniz İklimi” şeklinde ifade edilmiştir (Tonbul 1990 Sf.275-293). Türkiye'nin yüksek dağlık bir ülke olması, yükseltinin batıdan doğuya doğru artması Türkiye'de özellikle de Doğu Anadolu Bölgesi'nde coğrafi faktörlerin çok değişkenlik göstermesi, genel anlamda planetör faktörlerin belirlediği makroklima iklim içerisinde yöresel klima alanlarının ortaya çıkmasında en önemli faktördür. (Sındır, 2003) Doğanşehir Ovası ve çevresi de böyle bir alana karşılık gelmektedir.

Doğu Anadolu bölgesinin güneyinde, bölgeye oranla daha alçak bir ortalama yükseltide bulunan araştırma ve çevresinde, iklim elamanlarının yanı sıra fenolojik delillerden de anlaşılacağı üzere Akdeniz ikliminin değişik bir şekli hüküm sürmektedir.

“Yazları oldukça kurak, kışları bölge koşullarına göre yağışlı ve ılıman geçen bu iklim, aynı zamanda yüksek kontinentalite derecesiyle de bir türlü karasal iklimden soyutlanamamaktadır (Elibüyük,1994. Sf. 1-12). “Malatya iline göre yazları daha serin kışları ise daha soğuk geçmektedir”. Yaz aylarının çok sıcak ve kurak geçmesi, yağışlarının düzensizliği, çalışma alanında yer alan yörelerde sulama ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

Şekil 4. Doğanşehir'de Aylara Göre Ortalama Yıllık Sıcaklık ve Toplam Yağış (1980-2012)

Araştırmalarımızda yer alan meteorolojik veriler Doğanşehir meteoroloji istasyonunun ölçümlerine dayanmaktadır. Bir iklim elamanı olan sıcaklık ve yağış çeşitli yörelerde özellikle tarımsal ürünlerin yetişmesi ve gelişmesi üzerinde etkili olmaktadır. Doğanşehir'e düşen yağış miktarı oldukça azdır. Sulama yönünden ihtiyaca yeterli gelmemektedir. Yağışların sağanak şeklinde olması toprağın suyu bünyesinde tutamaması ve arazinin tamamen çıplak olması suların birikmesine mani olmaktadır. Bu durumda yağışlardan direk olarak istifade edilmesi mümkün değildir. Bunun için sulamaya ihtiyaç duyulmaktadır.

2.3. Hidrografik Özellikler

Doğanşehir ilçe merkezi akarsular açısından zengindir. İlçe merkezinden geçen Topbük Çayı, Fındık Çayı ve Sakaltutan Çayı ovada vadiler oluşturmuştur (Fotoğraf-2, 3). Akarsuların en büyükleri olan Reşadiye, Takas, Sürgü-Pınarbaşı suları DSİ tarafından ele alınarak Doğanşehir ovasının sulanmasında kullanılmaktadır. Sürgü Çayı üzerinde Sürgü Barajı Fındık Çayı üzerinde Polat Barajı bulunmaktadır. Araştırma sahasında akarsu su kaynaklarının fazla olması tatlısu balıkçılığının gelişmesini sağlamıştır. İlçe ekonomisine gelir sağlayan bu sektör günümüzde de giderek gelişmektedir.

Fotoğraf 2. Fındık Çayından Bir Görünüm

Fotoğraf 3. Sultan Çayı sulama faaliyetleri için yöre halkı tarafından kullanılmaktadır.

2.4. Toprak Özellikleri

Toprak; Dünyadaki kara yüzeyinin dış kısmını birkaç mm ile birkaç metre kalınlıkta saran, organik veya inorganik maddelerin karışımından oluşan, belirli oranlarda su ve hava bulunduran, içinde ve üzerinde canlı bir ortamı barındıran, bitkilere durak yeri ve besin kaynağı sağlayan ayrılmış bir kattır. Daha öz bir ifade ile toprak, karasal bitkilerin büyüdüğü doğal bir ortamdır (Atalay, 2006, s.6).

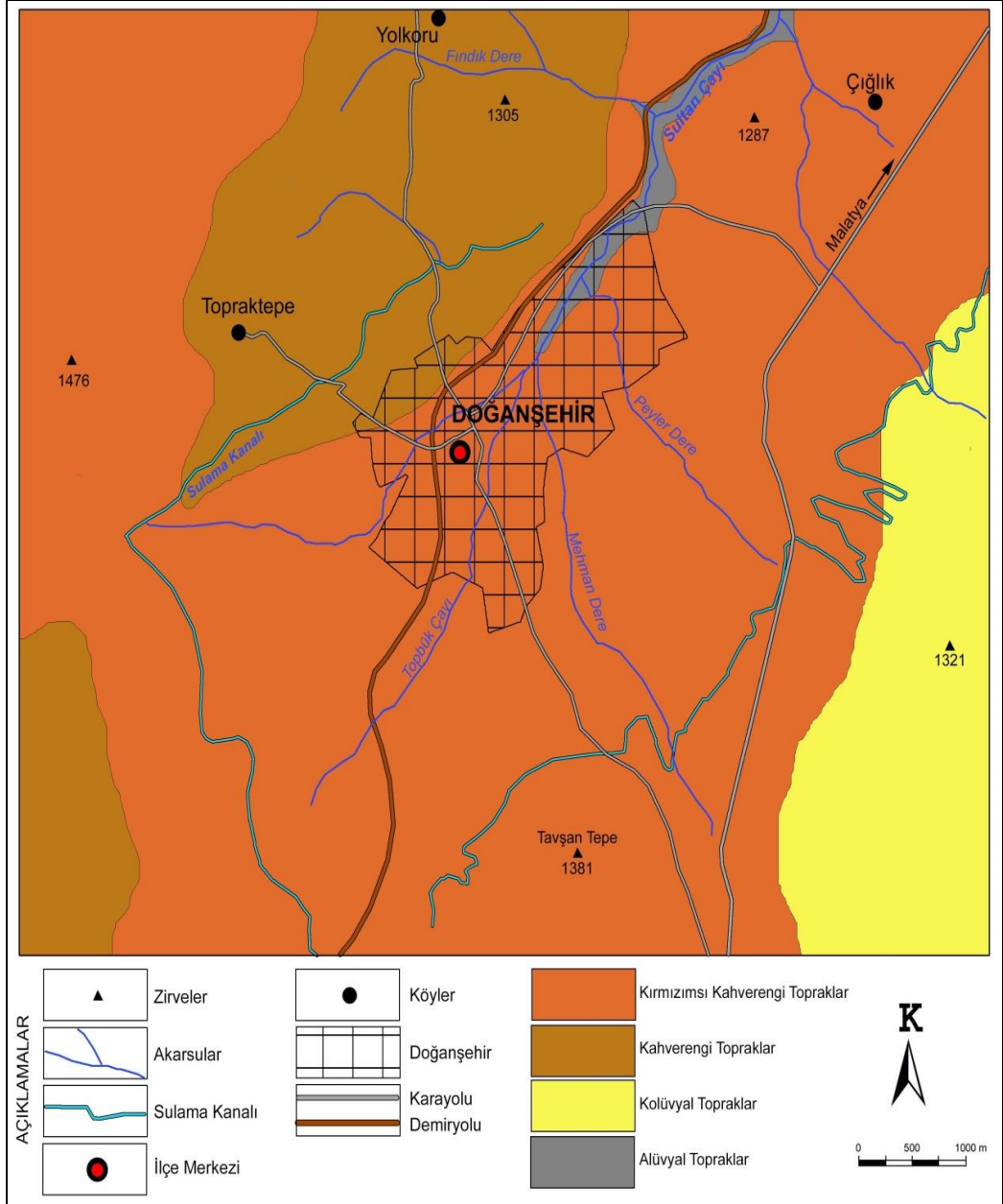
Karalar üzerinde çeşitli yollarla oluşan toprak örtüsü, ihtiva ettiği organik ve inorganik maddeler nedeniyle çok değerli unsurlardır. İnsanların, bitkilerin ortaklaşa faydalandıkları toprak örtüsünün doğal ortam içerisinde önemli bir yeri vardır. Oldukça uzun bir sürede oluşan toprak örtüsü, erozyonla çok kısa bir sürede yok olabilmektedir. Bu sebeple üzerinde yaşadığımız, ekip biçtiğimiz toprağı çok iyi korumamız ve değerlendirmemiz gerekmektedir. Türkiye gibi ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayalı olan ülkelerde gelirin yükseltilmesi için, ülke topraklarının çok iyi bir şekilde etüt edilmesi ve ortaya çıkan sorunların giderilmesi gerekmektedir (Özçağlar, 1997, s.75).

Doğanşehir İlçe merkezinde toprak yarı kurak bir iklim ve buna bağlı olarak ortaya çıkmış step-kuru orman vejetasyonuna göre şekillenmiştir. Bunun yanında araştırma alanı ve çevresindeki toprakların oluşumunda yükselti, eğim, bakı, drenaj durumu, ana kaya da etkili olmuştur. Bütün bu etkilere bağlı olarak; ova tabanları ile dağlık alanlar arasında farklı toprak tipleri ortaya çıkmıştır.

Doğanşehir yakın çevresinde görülen hâkim toprak tipi kırmızımsı kahverengi topraktır. Hâkim olan 2. toprak ise dağ eteklerinde yer alan kollüviyal topraklardır. Bundan sonraki yaygın toprak ise kahverengi topraklardır (Fotoğraf-4,5), (Şekil-5).

Kollüviyal topraklar dağların eteklerinden ve platoların yamaçlarından gerek yerçekiminin gerekse yüzeysel akışa geçen akarsuların etkisiyle taşınmış köşeli, çakıllı, kumlu, depolar veya topraklardır. Bu topraklar da zonlaşma görülmemektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında pedojenezin oldukça yeni olması ve yüzeysel akışla gelen ve eğimin azaldığı yerlerde biriken kum, kil ve çakıl gibi malzemelerle birikimin hala devam etmesi etkilidir. Kollüviyal topraklarda sık sık gere renk gerekse malzeme boyutunda değişmeler görülebilmektedir. Bu durum yamaçlardaki aşınım etkisini açık olarak göstermektedir. Özel bir iklime ve vejetasyona sahip değildirler, her iklimde bulunabilirler. Vejetasyon çok çeşitli olabilir.

Araştırma sahamız çevresindeki dağlık alanlarda yaygın olarak görülen kolüviyal topraklar dağ ve tepe yamaçlarında görülmektedir. Eğimli yamaçlardan aşınan materyalin dağın eteklerinde birikmesiyle oluşan topraklardır.

Şekil 5. Çalışma Alanının Toprak Haritası

Fotoğraf 4. Doğanşehir Toprak Örtüsünden Bir Görünüm

Fotoğraf 5. Doğanşehir İlçe merkezindeki kahverengi toprak örtüsünden bir görünüm

2.5.Bitki Örtüsü

İlçe merkezinde arazinin büyük bir kısmı tarımsal faaliyetlerde kullanılmaktadır. Tarım dışı arazilerde ise meşe, çam gibi ağaçlarla karasal iklimin hakim bitki örtüsü olan bozkır bitkileri görülmektedir. Bunlar baharda yağışlarla yeşerip yazın ilk sıcaklıklarla birlikte sararan keven, sütleğen, çoban yastığı, sakız kengeri, gelincik ve benzeri bitkilerdir.

Fotoğraf 6. Doğanşehir Bitki Örtüsünden Bir Görünüm

Fotoğraf 7. Araştırma Alanında Bulunan Ardıç Ağağlarından Bir Görünüm.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DOĞANŞEHİR'İN KURULUŞU VE GELİŞİMİ

3.1. Doğanşehir İlçesinin Kuruluşu ve Tarihi Gelişimi

Yüzyıllar boyunca az çok istikrar gösteren bir fiziki temel üzerinde bulunan Türkiye'de bütün beşeri faktörler; bu fiziki yapı üzerinde 6 bin yılı aşkın bir iskân devresi boyunca zamanla değişikliğe uğramış, üzerinde birçok kültürle ait kalıntı ve kaynaşmaların bulunduğu bir ortamda hem bu kültürler tarafından etkilenmiş, hem de bu kültürleri etkilemiştir. İşte bu sebeple bir yerin bir ülkenin sosyal ve beşeri karakterleri açıklanmak istendiğinde, onların üzerinde cereyan ettikleri sahanın da beraberce incelenmesi gerekir. Böylece coğrafi araştırmalarda incelenecek olan sahanın tarihi coğrafya açısından da incelenmesi, kültür yöresi değişikliklerinin ortaya konulması bakımından önemlidir. Bununla beraber bu değişiklikler ortaya konduktan sonrada buna neden olan temel faktörlerin belirlenmesi, değerlendirilmesi şarttır. (Şahin, 1993, Sf. 76).

Doğanşehir İlçesindeki yerleşmelerin tarihi gelişimi hakkındaki bilgiler Doğanşehir ilçe kaymakamlığı verileri, sahada yapmış olduğumuz arazi çalışmaları, mülakatlar ve gözlemler sonucunda elde edilmiştir. İlk kuruluşu kesin olarak bilinmemekle beraber, milattan önce 66 yılları ile milattan sonra 395 yılları arasından; Roma İmparatorluğunun hakimiyetinde kaldığı çeşitli tarih kitaplarının tetkiklerinden anlaşılmaktadır. Yine bu zamanda yapılan ve ilçe merkezinden yer yer kalıntıları bulunan surlar bu döneme aittir. (Url.1)

395-656 yılları arasında ise Bizans imparatorluğunun hakimiyetinde olan ilçenin bu dönemdeki adı “**Züpetra**” olarak geçmektedir. Bu döneme ait ilçe merkezinde yapılan kazılarda bulunan sikkelerden bu isim gayet net bir şekilde görülebilmektedir. 656-758 yılları arasında da Malatya ve çevresi ile birlikte Emeviler'in eline geçen İlçe hakkında, bu zamana ait önemli bir gelişme olmamıştır. 758 yılında Abbasi halifesi Harun Reşit ilçeyi baştan başa imar ettiği belirtilmektedir. (Url.1)

758'den sonra 737 tarihine kadar Arapların elinde kalan ilçe 837 yılında Bizans İmparatorluğu tarafından ele geçirilerek yakılıp yıkılmıştır. Bundan sonra ilçeyi kısa bir müddet elinde tutan imparator daha sonra şehri Araplara teslim etmek zorunda kalmıştır. Bu tarihten 934 tarihine kadar ilçeye tekrar Araplar egemen olmuştur. (Url.1)

Kısa bir süre Arapların egemenliği altında kalan ilçe kısa bir müddet sonra Danişmentlerin eline geçmiştir. Bu sırada Bizans imparatorluğu tekrar genişleme hareketine girişmiş ve Danişment melikinın 1139'da Klikya seferine ikinci kez çıkmasının fırsat bilerek Elbistan ve Züpetra üzerine saldırıya gelmişlerdir. Klikya seferini başarıyla tamamlayan Danişment Meliki Kasiyanas bölgesiyle Karadeniz sahillerininin fethi yapıldıktan sonra güneye dönüp Elbistan ve Züpetra bölgeleri yeniden ele geçirildi (1140). (Url.1)

1157 yılında Malatya ve çevresini Sultan Kılınçarslan'ın eline geçmesinde huzursuz olan Danişmentler 1171'de Malatya ve çevresini tekrar ele geçirmek üzere harekete geçtiler.

1173'de ise Besni, Gölbaşı ve Züpetra'yı tekrar ele geçirdiler. Selçuklu Hükümdarınının tahrikiyle Haçlılar harekete geçince Danişmentler barış istemek zorunda kaldılar. 1226 yılına kadar ilçe Danişmentlerin elinde kalmıştır.

3.2. Selçuklular Dönemi

1226 yılında Halep seferleri sırasında hastalanan Selçuklu Hükümdarı I. Aladdin Keykubat'a hekimleri Züpetra bölgesinde istirahat etmelerini tavsiye ederler. Bu tavsiye üzerine harekete geçen Keykubat 1226 ülkeyi ele geçirerek, Araplar ve Bizanslıların çarpışmasıyla harabe haline gelmiş olan bu merkezi tamamen bastan basa imar ettirmiştir. Şehrin doğu ve kuzey kısmını, bugün bile bazı bölümleri ayakta bulunan ikinci kat suru inşa ettirmiştir.(Fotoğraf: 8, 9) I. Alaaddin Keykubat'ın ilçeyi tamamen imar ettirmesinden sonra ilçe Züpetra'nın yanında Gülşehir diye anılıp çevreye ün salmaya başlamıştır. Selçuklu imparatorluğunun taht kavgaları yüzünden parçalanmasından sonra (1308) bir müddet ilçe kendi kendini idare etmek zorunda kalmıştır.

Selçuklu İmparatorluğunun dağılması üzerine Memluk Ordusu Malatya ve çevresini ele geçirdi. Malatya'ya emir olarak atanan Ali Bahadır, Malatya halkının arzusu ile ili Keykavus'a bağlamıştır. Bundan sonra Keykavus'a bağlı Türkmenler, Malatya ve Züpetra'yı işgal etmişlerdir. 1319'dan sonra ilçe Besni'ye bağlanmıştır. Bu durum 1855 yılına kadar devam etmiştir. İlçenin eski Halep yolu üzerinde olması dolayısıyla sık sık işgale uğramıştır.

Fotoğraf 8. Şehrin doğusunda bulunan Selçuklular döneminde yapılmış sur kalıntıları

3.3. Osmanlılar Dönemi

1319 yılında Türkmenlerin eline geçen ilçe, 1399 yılında ise Yıldırım Beyazıt tarafından Osmanlı topraklarına katılarak Sipahizade unvanını almıştır.

Selçukluların egemenliğinden sonra Gülşehir diye anılan ilçe 1401 yılında Timur'un istilasına uğrayıp, tekrar yakılıp yıkılmasından sonra Viranşehir diye anılmaya başlamıştır. Bu dönemden kaldığı sanılan tarihi taşların bulunması bu hususu kanıtlamaktadır. Timur'un ilçeden çekilmesinin ardından ilçeye Dulkadiroğulları hakim olmuştur.

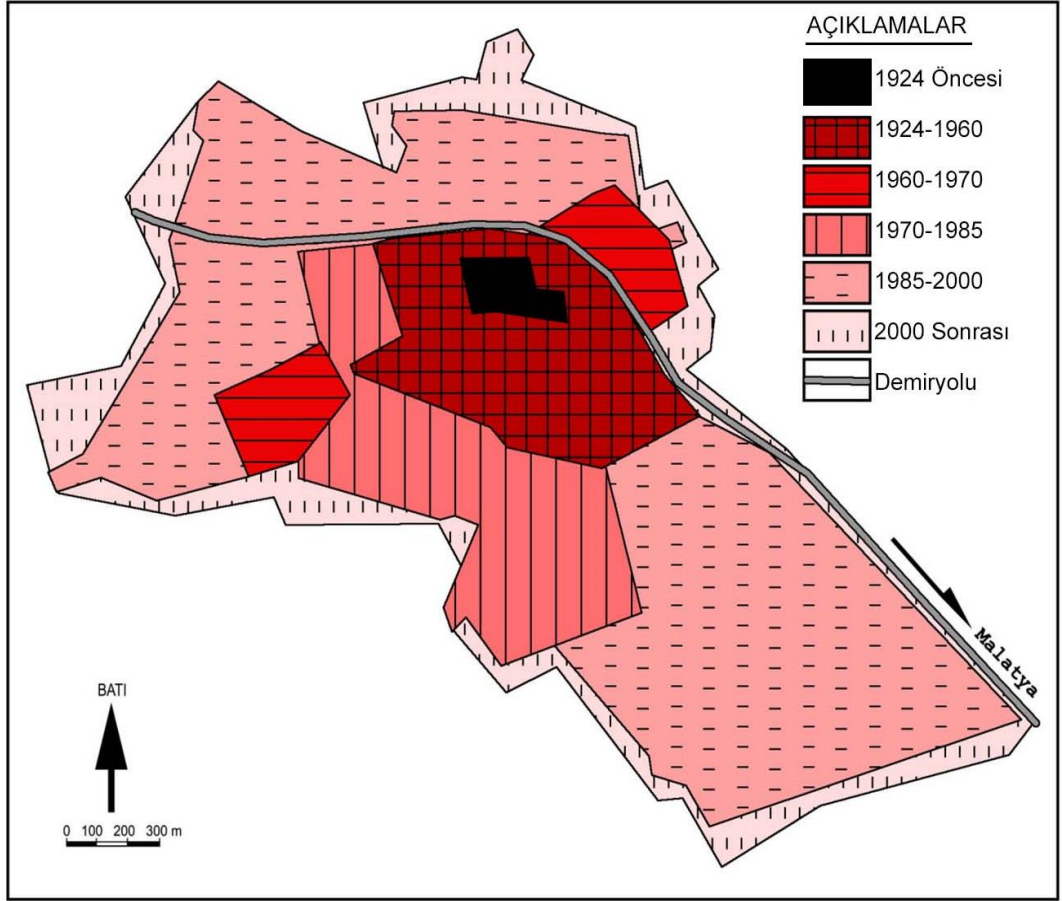
Yavuz Sultan Selim 1515 yılında mısır seferine çıkmasından sonra, ilçeyi Dulkadiroğullularının elinden alarak tamamen Osmanlılara bağlamıştır. 1542 yılında Osmanlıların yaptığı sayımda ilçe Subadra adıyla Besni'ye bağlı bir Sipahizade olarak geçmektedir. Bu zamanda ilçede; I. Sipahizade, 1 köy, 9 hane nüfusu mevcuttu. 1560'da ise Subadra 'da 31 hane nüfusu bulunmakta idi. 1855 yılından sonra Sürgü nahiyesine bağlanan ilçe 1929 yılına kadar Sürgü 'ye bağlı kalmıştır. 1877 tarihinde Rusların Kars ve Artvin bölgelerine girerek Müslüman halka zulüm yapmalarından sonra, devlet 120 hane vatandaşı Doğanşehir'de iskân ettirmek üzere buraya getirmiştir. Kars ve

Artvin'den sonra buraya yerleşenlerden sonra ilçenin adı Muhacir Köyü olarak anılmıştır.

3.4. Cumhuriyet Dönemi

1855'den 1924 yılına kadar Sürgü 'ye bağlı olan ilçede Sürgü nahiye merkezi, Besni kaza merkezi, Malatya mutasarrıflık, Harput ise vilayetti. 1924 yılında ilçe, nahiye merkezi olmuştur. 1929 yılında ise, ilçe merkezinde demiryolunun geçmesi üzerine Besni ayrılarak kaza olarak Akçadağ ilçesine bağlanmıştır. 1933 yılında zamanın başbakanı İsmet İnönü ilçeyi ziyaret ederek "Böyle güzel bir yere Viranşehir adı yakışmaz, burası olsa olsa Doğanşehir olur" demiş ve o yıl Doğanşehir ismini almıştır.

1946 yılında da Akçadağ ilçesinden ayrılarak Malatya iline bağlanmış ve ilçe statüsü kazanmıştır. İlçenin belediyesi 1 Nisan 1946 yılında kurulmuştur. Doğanşehir ovası ve yakın çevresinde çalışma alanında yer alan Doğanşehir merkezde orografyanın uzanış doğrultusu etkisiyle yerleşmenin tarihi gelişimi paralellik göstermektedir. Yerleşme alanında en fazla gelişim 1985-2000 yılları arasında olmuştur (Şekil-5). Yerleşme alanının en az gelişim gösterdiği dönem 1960–1970 yıllarıdır.

Şekil 6. Araştırma Alanının Tarihi Gelişim Haritası

Fotoğraf 9. Doğanşehir Tarihi Surlarından Bir Görünüm

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. DOĞANŞEHİR İLÇE MERKEZİNİN NÜFUS COĞRAFYASI

Bir yöredeki nüfus sürekli sabit bir özellik göstermeyip aksine doğum, ölüm, göçler vs. etkenlere bağlı olarak değişken bir özellik gösterir. Bunun doğal sonucu olarak da insanların yeryüzündeki dağılışı sahaları da her an değişmeye maruz kalabilmektedir. Bu nedenle nüfusun dağılışı ve bu dağılışı etkileyen faktörleri belirleyip incelemek günümüz dünyasında büyük bir önem taşımaktadır.

“Her an hareket halinde ve durmadan değişen bir olay olan nüfus, coğrafyanın önemli konuları arasındadır. Gerçekten de bir sahada yaşayan insan topluluklarının dağılışılarının, hareketlerinin, sosyal ve ekonomik durumlarının ortaya konulabilmesi, ancak nüfus özelliklerinin incelenmesi ile mümkün olmaktadır” (Özav, 1996, s.57).

“Bir yerleşme alanında yaşamını sürdüren insanların (nüfus) sayısını, onların özelliklerini bilmek o sahadaki sosyo-ekonomik değişimleri anlamak son derece önemli bir olgudur. Yine bir toplumun kalkınmasında kullanılan planların tasarımı ve gerçekleştirilmesi açısından, o sahadaki demografik olayların gelişmesini, değişmesini izlemek, doğru sonuçlara ulaşmak için çeşitli sentezler yapmak çok önemlidir” (Çitçi,1996, s. 129).

“Toplumun en önemli unsuru nüfus olduğu gibi bir ülkenin en büyük kuvvet ve zenginlik kaynağı da onun nüfusedir. Ekonominin kuvvetli oluşu ve nedeni nüfusa bağlıdır. Bunun yanında bu ekonomik hayatın düzenlenmesinde, nüfus dağılışı miktarının ve nüfusun kültürel yapısının önemi azımsanmayacak kadar önemlidir. Bir ülke beşeri insanın yaşama sahası olarak araştırılmak istenince en önde gelen meselelerden biri şüphesiz nüfustur” (Karaboran, 1992, s.1).

4.1. Nüfusun Gelişimi

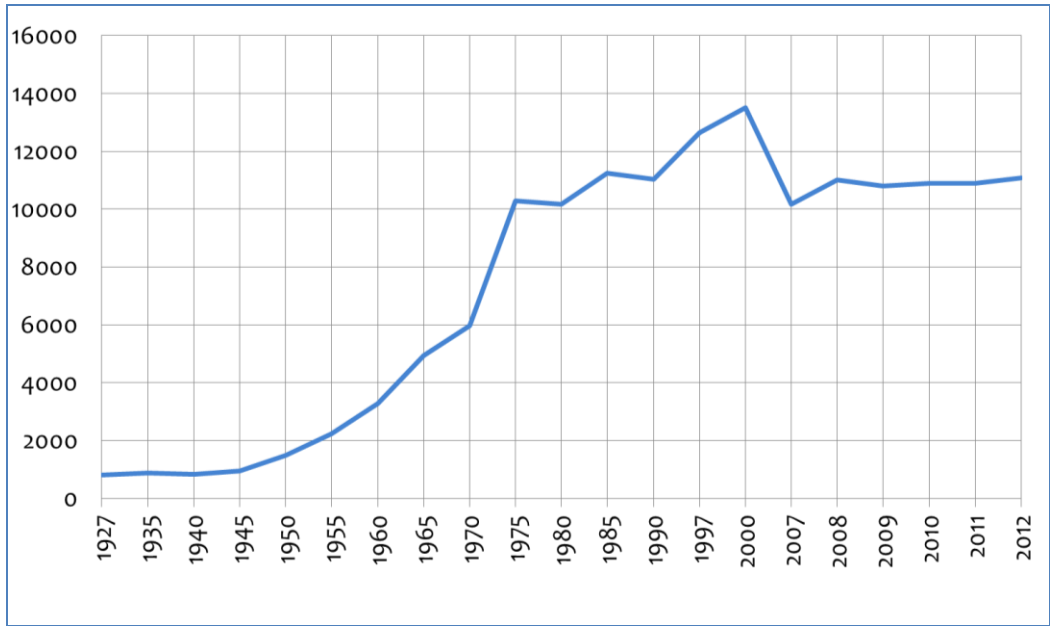
İlk düzenli nüfus sayımının yapıldığı 1927 yılına kadar nüfus miktarı hakkında önemli bir bilgi mevcut değildir 1927 yılında nüfus 812'dir. 1935'te nüfus yılda %1.8oranında artış göstererek 892 olmuştur. 1935 yılında kuraklığın ve buna bağlı olarak önemli bir kıtlığın yaşanması nedeniyle nüfusun bir kısmı göç etmiş ve nüfus yıllık %-1,1'lik azalma göstererek 1940 yılında 843'lere düşmüştür daha sonraki yıllarda kıtlığın ortadan kalkmasıyla nüfus artışı da hızlanmış 1940-45 yılları arasında yıllık nüfus artışı oranı %2,2 nüfus 943 olmuştur (Şekil-6). Doğanşehir'in 1946 yılında

ilçe olmasından sonra çevre köylerden ilçeye olan göç artmıştır. 1945–1950 yılları arasında nüfus artış oranı %9 dur. 1950 yılındaki nüfus miktarı ise ilçeye bağlanan köylerle 1479 olmuştur. İlçenin gelişmesi ve nüfusun giderek artması nedeniyle 1950–1955 yılları arası yıllık nüfus artışı %8,2 1955–1960 arası yıllık nüfus artışı ise %7,6'dır. 1960 yılında Adıyaman'ın Çelikhana ilçesinden gelip Doğanşehir'e yerleşenler olmuştur.

Tablo 2. Doğanşehir İlçe Merkezinin Nüfus Değerleri

927	935	940	945	950	955	960	965	970	975	980	985	990	995	000	007	012
12	92	43	43	479	238	284	944	975	0280	0172	1242	1046	2650	3517	0176	1077

Kaynak: TÜİK

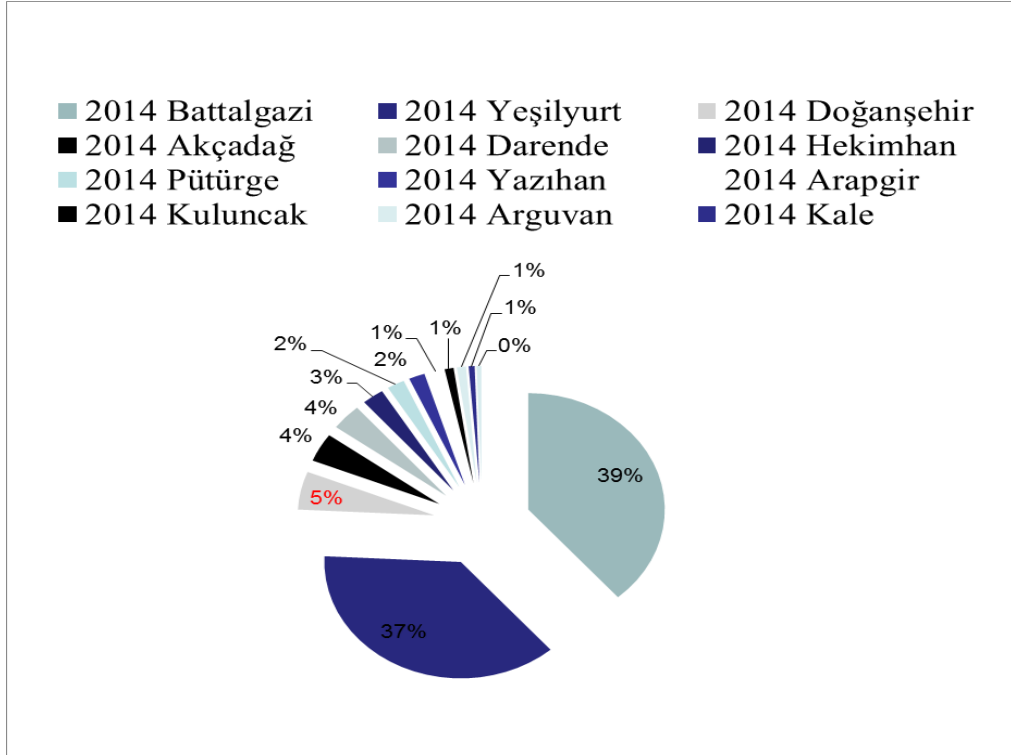

Şekil 7. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun Gelişimi

Tablo 3. Malatya Nüfusunun İlçelere Dağılımı

Yıl	İlçe	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Toplam Nüfus
2014	Battalgazi	148.139	151.724	299.863
2014	Yeşilyurt	142.823	140.893	283.716
2014	Doğanşehir	20.285	19.779	40.064
2014	Akçadağ	15.274	14.299	29.573
2014	Darende	13.894	14.166	28.060
2014	Hekimhan	9.907	10.039	19.946
2014	Pütürge	7.924	8.688	16.612
2014	Yazıhan	7.261	7.054	14.315
2014	Arapgir	5.367	5.429	10.796
2014	Kuluncak	4.088	4.232	8.320
2014	Arguvan	4.111	4.051	8.162
2014	Kale	2.691	2.986	5.677
2014	Doğanyol	2.169	2.271	4.440

Kaynak: TÜİK

Şekil 8. Malatya Nüfusunun İlçelere Dağılım Oranları (Kaynak: TÜİK)

4.2.Nüfus Hareketleri

Nüfusun gelişmesi ve çeşitli özelliklerinin dağılışı yanında, nüfus miktarı ve özelliklerinin (demografik, ekonomik, toplumsal) mekansal biçimlenişinin açıklanması amacıyla mekansal analizine de gidilirken; göçler, nüfusun oluşturduğu çeşitli sorunlar ve bunları çözümüne ilişkin önerilere de incelemelerinde yer verir.” (Tümertekin-Özgüç, 2002, s.229).

Göç: Dini, iktisadi, siyasi, sosyal ve diğer sebeplerden dolayı insan topluluklarının hayatlarının tamamını veya bir bölümünü geçirmek üzere bir iskan ünitesinden, bir başkasına yerleşmek suretiyle yaptıkları coğrafi yer değiştirme hareketidir. Kişisel nedenlerle yer değiştirmeye ve bu esnada nakledilen eşyaların hepsine göç denmektedir. Bölge, ülke, kıta ve dünya çapında süre gelen göçler yeryüzün de nüfusun şuanda karşımıza çıkan dağılış dokusunun oluşmasında büyük etken olmuştur.

(Karaboran,1984, s, 97-148).

“ Nüfus, hareket halinde olan ve durmadan değişen bir olgudur. Bu bağlamda doğum, ölüm ve göç gibi olaylar sonucunda dünyada yaşayan insanların sayısı her zaman değişebilmektedir.” (Çitçi, 1996, s.129).

İlçe nüfusu, ekonomik potansiyellerin sınırlı oluşu ve yeryüzü şekillerinin ekonomik faaliyetler ile ulaşım sınırlandırması nedeniyle göçe her dönem müsait olmuştur. Çeşitli nedenlerle bir mekândan başka bir mekâna yapılan yer değiştirme olayına "göç" denir. Türkiye’de vilayetler içinde oldukça önemli yer değiştirme hareketleri olmaktadır. Daha iyi iş şartları arayan nüfus önce yaşamakta olduğu yere en yakın yerleşmeyi tercih etmesi gayet tabidir. Komşu ve çevre vilayetlerin göçmen barındırabilme kapasitesini aşan miktarlarda göç eden nüfus mevcut olduğu hallerde iç göçlerin mesafesi uzamakta ve dolayısıyla menşe sah asına en uzakta olmasına rağmen en geniş ve en müsait iş imkânlarına sahip büyük merkezlere yönelme ye başlamaktadır. (Tümertekin,1968, s.73).

Ekonomik, siyasal ve sosyal nedenlerle ortaya çıkan göçü etkileyen başlıca unsurlar gelir ve istihdamdır. Dolayısıyla göç, ekonomik yönden az gelişmiş yerlerden gelişmiş yerlere yönelik olarak ortaya çıkar. Ekonomik nedenlerin temelinde bölgeler arası ekonomik kalkınma düzeyindeki farklılıklar vardır. Ekonomik olarak gelişmiş yerler göç bakımından birer çekim merkezi oluşturur.

Ülkemizde sosyo – ekonomik gelişme bakımından bölgeler arasında farklılıklar vardır. Ülkenin doğusu gelişmemiş iken batısı gelişmiş bir bölge konumundadır. Bölgesel farklılık göçün yönünü etkiler. Göçler ülkemizde doğu – batı yönünde meydana gelmiştir. Aynı eğilim il bazındaki göçlerde de gözlenir. Sosyo – ekonomik yönden gelişmiş olan iller net göç almıştır.(Çelik,2007, s, 87-109)

Göçün Doğal Nedenleri

- Toprağın erozyonla verimsizleşmesi
- Deprem, heyelan, sel gibi doğal afetlerin meydana gelmesi
- İklimin elverişsiz olması

Göçün Beşeri Nedenleri

- Hızlı nüfus artışı.
- Toprakların miras yolu ile parçalanması.
- Kırsal kesimde iş imkanının kısıtlı olması.
- Altyapı sorunları.
- Tarımda makineleşme ile kırsal kesimde iş gücüne duyulan ihtiyacın azalması.

- Geçim sıkıntısı
- Tarım ve hayvancılıktan elde edilen gelirin az olması
- Daha iyi yaşama isteği

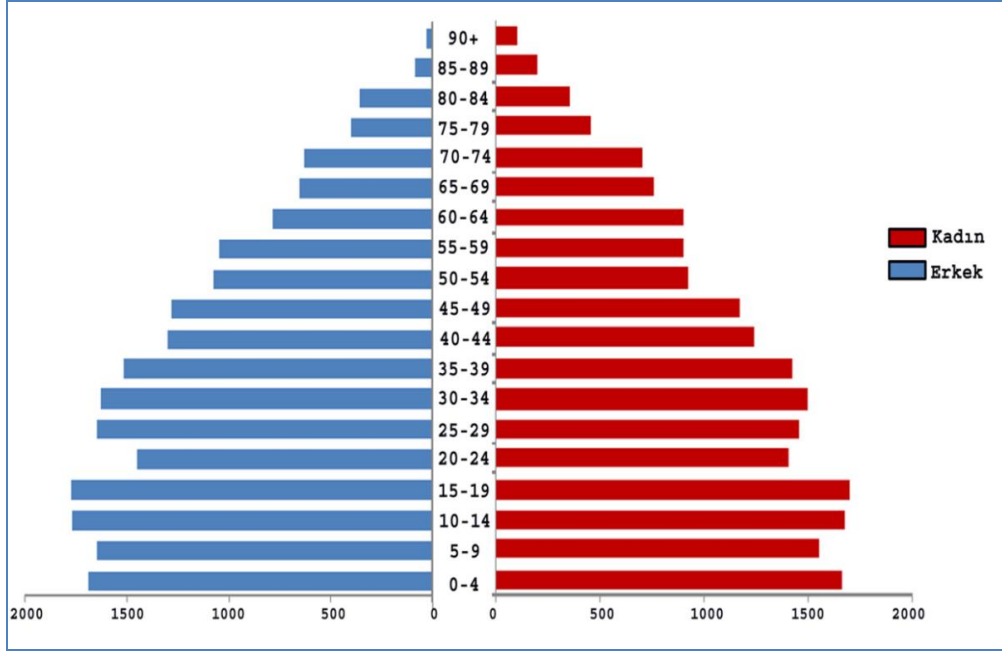
Doğanşehir ilçe merkezinde yapılan anketler sonucunda bu sebepler dışında bir neden daha ortaya çıkmıştır bu tarım alanlarının ekili halden dikili hale gelmiş olmasıdır. Eskiden kendi ihtiyacına yetecek kadarda olsa tarlasındaki buğdayı ekip biçen çiftçi devlet teşviki için kayısı ve elma dikerek toprağa bağımlılığı azaltmıştır. Akarsu bakımından zengin olan ilçe merkezi sulu tarlalarda buğday ve evlerine yakın yerlerde ise sebze yetiştirmekte bakabileceği kadar hayvan beslemekte temel gıda maddelerini kendisi üretmekteydi. Fakat tarlalar bahçe haline getirilip kayısı ve elma gibi ürünler yetiştirilmeye başlanınca köylü ekmeğini üretmez hale gelmiş ekmek için bile kayısıdan ve elmadan elde edilecek gelire güvenmiştir. Tarlaların bu şekilde ekili halden dikili hale gelmesi çiftçiyi sadece ürün toplama mevsimindeki bir aylık zaman dışında topraktan bağımsız hale getirmiştir. Bunun sonucunda kayısı fiyatları halkın ekonomik durumunu belirler hale gelmiştir. Bu durum araştırma sahasında kırdan kente göçü teşvik eden önemli bir sebeptir.

Araştırma sahası iç göçler bakımından incelendiğinde buraya çeşitli yerlerden göçün olduğunu görmekteyiz. Özellikle Adıyaman'da 1985 yılında yapımı başlayan Çat barajının Çelikhane ve çevresindeki toprakları istila etmesi sonucu buradaki köylülerin toprakları su altında kalmış ve istiklak paralarını alan çiftçiler en yakın ilçe olan Doğanşehir'e göç etmiştir. Daha sonra toprak satın alarak buraya yerleşmişlerdir. 1990'dan sonra Doğanşehir'e göç eden bu aileler 30-40 hane olup, Doğanşehir'de ayrı bir yerleşme yeri kurmuşlardır.

Doğanşehir ilçesi deprem kuşağında bulunur. 1948 ve 1986 yıllarında meydana gelen depremlerde can ve mal kaybı meydana gelmiştir. Bu deprem sonucunda ilçe dışına göç edenler olmuş ve Doğanşehir nüfusunda dalgalanmalar görülmüştür.

Doğanşehir'in en çok göç verdiği iller şunlardır: Adana, Mersin, Osmaniye, İstanbul, Ankara, Gaziantep, Nizip, İzmir, K. Maraş, Hatay'dır. (Tuik)

4.3.Nüfusun Yaş ve Cinsiyet Yapısı

Şekil 9. Doğanşehir İlçe Merkezinin Yaş Gruplarına Göre Nüfusu

Araştırma sahasında gelişmekte olan ülkelerinkine benzer bir nüfus piramidi görülmektedir. Piramidin tabanını oluşturan 0-4 yaş arasındaki nüfusun fazlalığı doğurganlık oranının fazla olduğunu göstermektedir. 14-64 yaş aralığında bulunan iktisaden faal nüfusun fazla olması ilçe merkezine ekonomik açıdan değer katmaktadır. Çalışma çağındaki nüfusun fazla olması çalışma alanının ekonomik olarak güçlenmesi için önemli bir unsurdur. Bağımlı nüfus olan 0-14 ve 65+ nüfusun fazla olması da dikkati çeken bir diğer unsurdur. Bağımlı nüfus kendi geçimini sağlayamayan nüfustur bunun fazla olması ise çalışan kesimin bakmakla sorumlu olduğu kişi sayısını artırmaktadır. (Şekil-8)

4.4.Nüfusun Dağılışı ve Yoğunluğu

Birçok bilim adamı, nüfusun dağılışı ile doğal elamanlar arasındaki sıkı ilişkinin etkisinde kalarak nüfusun dağılışını daha çok doğal koşullara göre ana çizgileri ile belirtmeye çalışmıştır. Öncelikle seyrek olarak nüfuslanmış alanların, genel olarak soğuk ya da kurak iklimin hüküm sürdüğü, dağlık ve yoğun bitki örtüsünün yer almadığı alanlara uyduğu üzerine önemle durmuşlardır. Gerçekten iklim, bitki örtüsü, yüzey şekilleri, nihayet maden ve topraklar gibi fiziki faktörlerin nüfus dağılışı ve büyüklüğünün şekillenmesinde önemli katkıları vardır (Karaboran, 1984, s, 97-148).

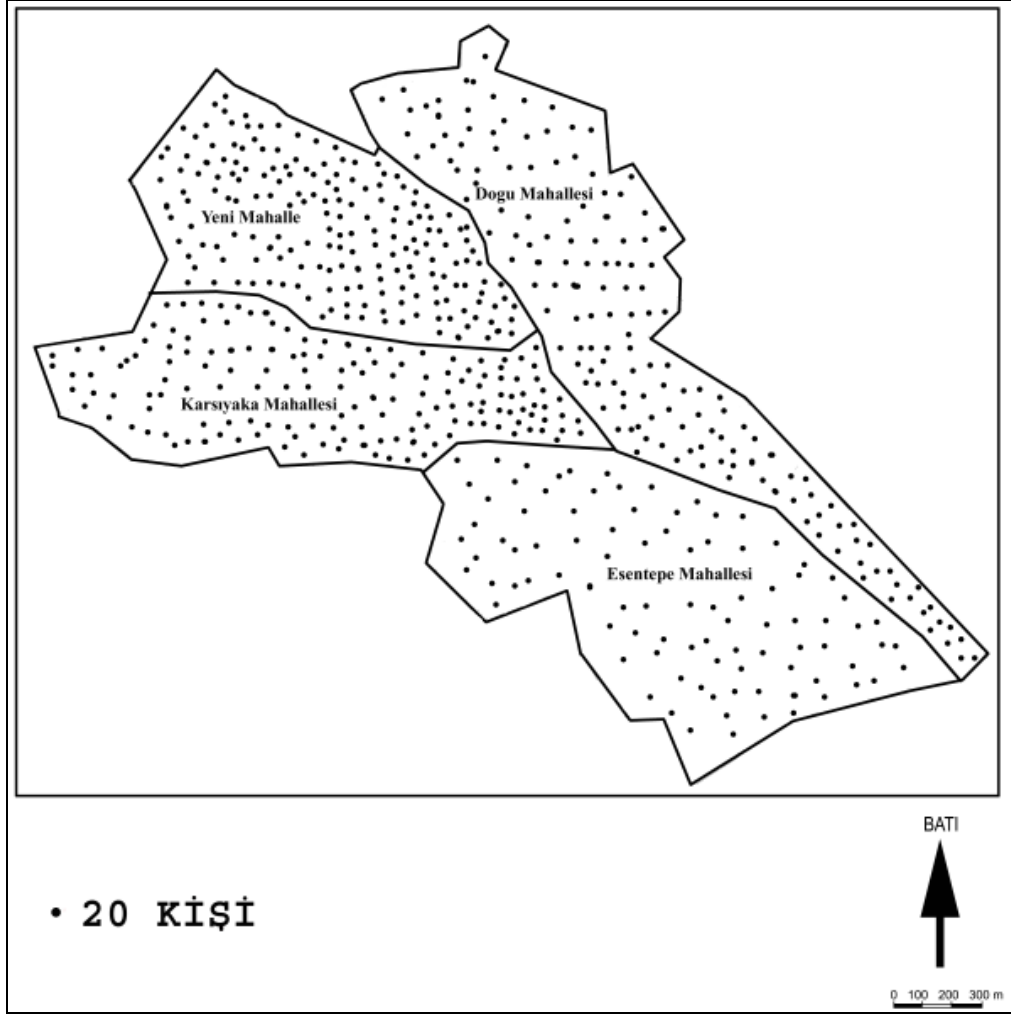
Çalışma alanımız düz bir ovada kurulduğundan yerleşmesinin gelişimini etkileyen önemli bir topoğrafik engel bulunmamaktadır. Çalışmamızın şehir coğrafyası olmasından dolayı nüfusun dağılışını fonksiyonel özellikler belirlemektedir.

Araştırma sahasında nüfusun dağılışını etkileyen faktörler; İdari fonksiyon alanlarına yakınlık, belediye ve sağlık hizmetlerinden yararlanma ve ulaşımır. İlçe merkezinde nüfus yoğunluğu en fazla olan mahalle Yeni Mahalle'dir (3.699kişi) . Bunun sebebi iş ve ticaret sahalarının belediye hizmetlerinin ve idari birimlerin bu mahallede yoğunlaşmasıdır. Nüfus yoğunluğu bakımından ikinci sırada Karşıyaka Mahallesi (2.942 kişi) gelir bunda etkili olan faktörler ise; 1986'daki depremin ardından yapılan deprem evlerinin bu mahallede bulunması ve belediyenin kooperatif evlerini bu mahalleye yapmış olmasıdır. Nüfus yoğunluğu bakımından üçüncü sırada ise Doğu Mahallesi gelir (2.781 kişi) geçmişten günümüze belediye hizmetlerinin artırılması ve çeşitli iş sahalarının mahallede geliştirilmesi sonucu nüfusu artmaktadır (Tablo-4).

Çalışma alanımızda km²'ye 3126 kişi düşmektedir. Bu oran 2013 Türkiye aritmetik nüfus yoğunluğu olan 100 kişinin üç katından fazladır. İlçe merkezi mücavir alanı 3610km²'olan ilçe merkezinde alanı en küçük olan Yeni Mahalle aynı zamanda idari birimlerin ve merkezi iş sahalarının da burada yoğunlaşması sebebiyle fazla nüfuslanmıştır. Burada km²'ye düşen kişi sayısı 4958 kişidir. Karşıyaka Mahallesi 2. Sırada gelir ve km²'ye 3855 kişi düşmektedir. Doğu mahallesinde ise alanının büyük olması sebebiyle km²'ye düşen kişi sayısı 2636 kişidir. Esentepe Mahallesi'nin alanı 1075km² km²'ye düşen kişi sayısı ise 1733tür. (Tablo-4)

Tablo 4. Doğanşehir İlçe Merkezinde Mahallelere göre Nüfus Yoğunluğu

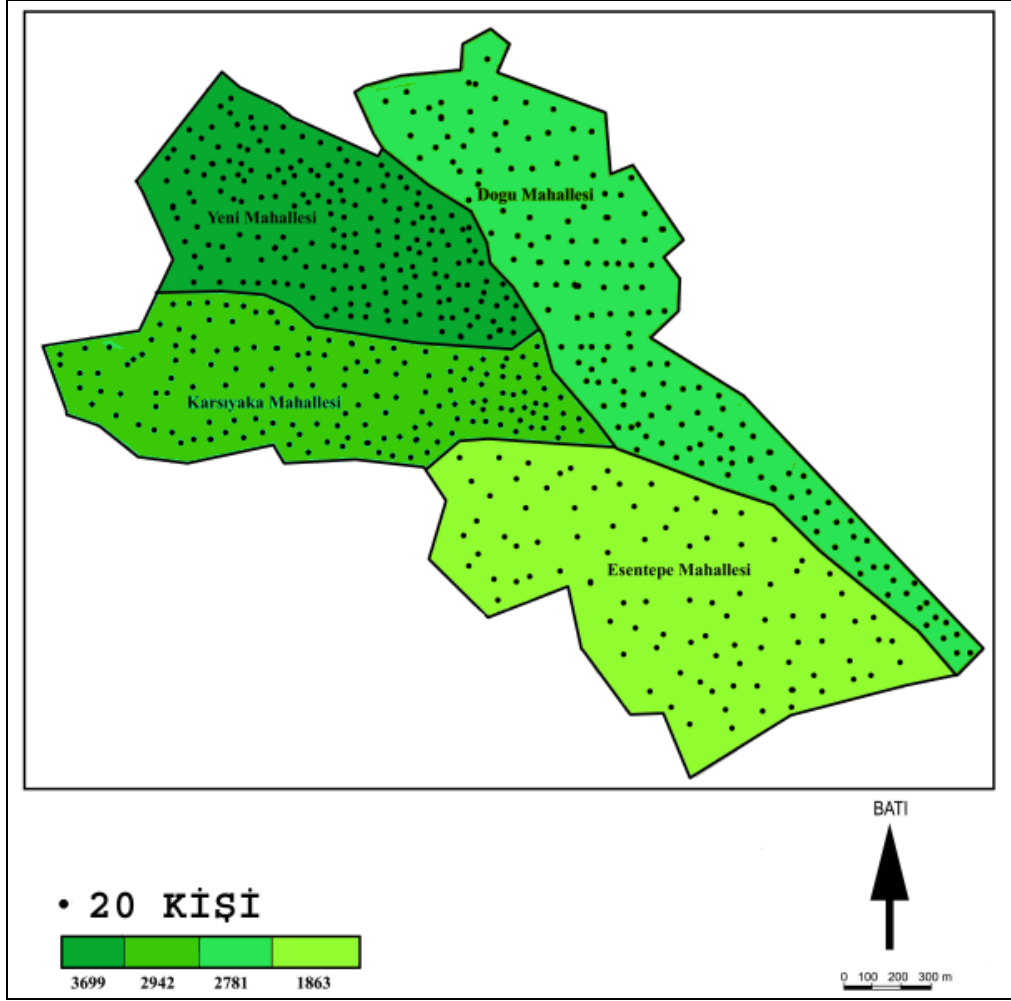
Mahalle Adı	Alan(km²)	Nüfus	km² düşen kişi
Doğu	1,055	2781	2,6
Yeni	0,746	3699	4,9
Karşıyaka	0,763	2942	3,8
Esentepe	1,075	1863	1,7
Toplam	3,610	11285	3,1

Şekil 10. Doğanşehir İlçe Merkezinin Nüfus Dağılışı Haritası

2013 yılında Karşıyaka Mahallesi'nin bir kısmı Esentepe adında yeni bir mahalleye dönüştürülmüştür ve nüfusu 1.863'tür. Yeni devlet hastanesi, 68 işyerinden oluşan sanayi tesisi ve konfeksiyon fabrikası inşaatları bu mahallede bulunmaktadır. Bu iş yerleri ve hastane inşaatı tamamlanıp faaliyete geçtiğinde mahalle gelişeceği için nüfusunun artacağı ön görülmektedir.

Nüfus dağılışı haritasında da gördüğümüz gibi nüfus, idari birimlerin ve sağlık merkezlerinin bulunduğu Yeni Mahalle 'de yoğunlaşmıştır (Şekil-9).

Şekil 11. Çalışma Alanının Nüfus Yoğunluk Haritası

Nüfus yoğunluk haritasında görüldüğü gibi en yoğun nüfusa sahip olan mahalle; idari birimlerin ve sağlık merkezlerinin bulunduğu Yeni Mahalledir. Esentepe mahallesi ise sonradan kurulduğu ve sağlık, ticaret, eğitim gibi belediye hizmetlerine uzak kaldığı için en az nüfusa sahiptir.

4.5. Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Özellikleri

İlçenin en önemli gelir kaynağı tarımdır. Son yıllarda önemli gelişme gösteren meyvecilik önemli bir geçim kaynağını oluşturmaktadır. Bunlardan Kayısı ve Elma en önemlileridir. Son yıllarda tütün yetiştiriciliği önem kazanmıştır. İlçeye önemli bir sermaye girişi sağlayan tütün bitkisi ilçe merkezinde Doğu Mahallesi, Esentepe Mahallesi ve Karşıyaka Mahallelerinde yetiştirilmektedir. Karşıyaka mahallesinde ayrıca ticari amaçlı kavak yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Fotoğraf 10. Doğanşehir'in Tütün Ekim Alanlarından Alanlarından Bir Görünüm

Fotoğraf 11. Tütün Kurutma Aşamasından Bir Görünüm

Fotoğraf 12. Ticari amaçlı yetiştirilen kavak ağaçları

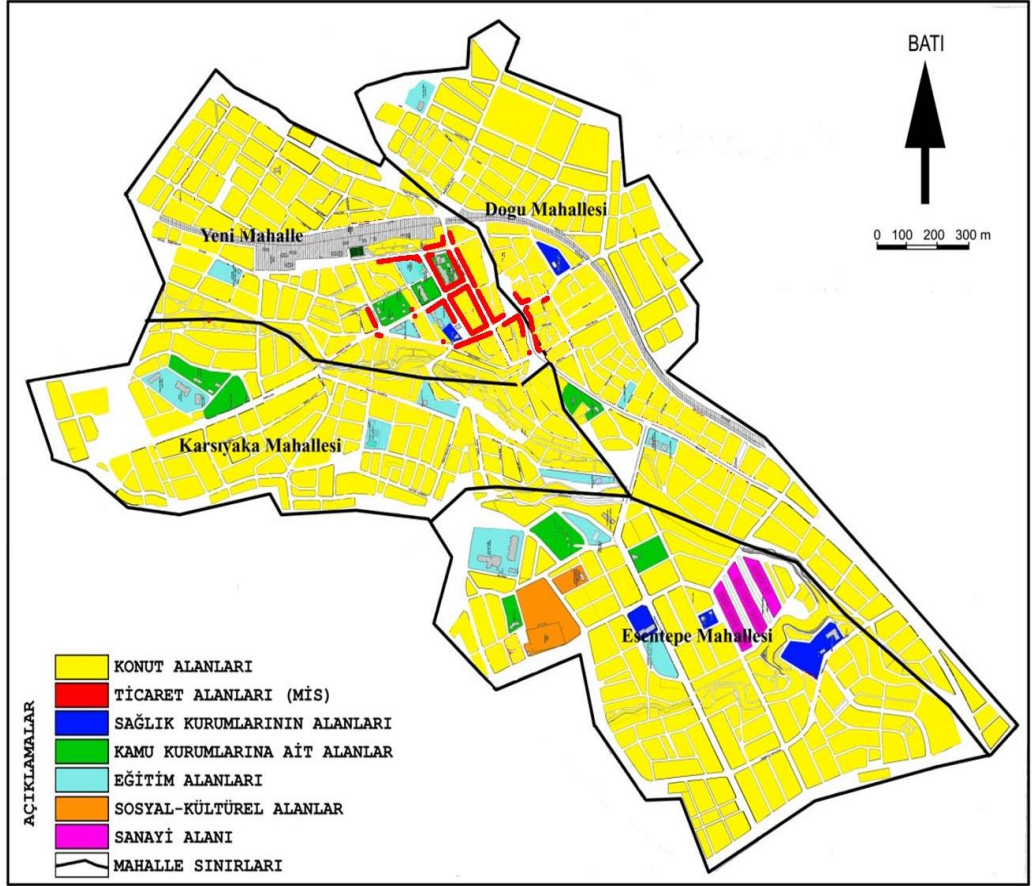
Doğu Mahallesiinde mermer işleme atölyeleri ile kilit taşı, beton direk ve priket imalatı yapan tesisler bulunmaktadır. Yeni Mahalle sınırları içerisinde kereste atölyesi bulunmaktadır. Esentepe mahallesi sınırları içerisinde 2015 yılında yapımı tamamlanacak olan konfeksiyon fabrikası inşaatı yer almaktadır.

Doğanşehir ilçe merkezinde şehir merkezinin genel karakterine uygun olarak günlük ihtiyaçlar, yeme içme ve hizmet sektörüne yönelik işletmeler yoğunluktadır. Bunun yanı sıra küçük sanayi tesisi ve atölyelerin varlığı da dikkati çekmektedir.(Tablo-5). Çalışma alanında merkezi iş sahasının bulunduğu alanlar genel olarak yol güzergahı üzerinde yoğunlaşmıştır. (Fotoğraf-12)

Tablo 5. Doğanşehir İlçe Merkezinde Ticarethanelerin Türü ve Miktarı (2013)

Günlük İhtiyaçlar		Uzun Vadeli İhtiyaçlar		Yeme İçme ve Hizmet		Diğerleri	
Bakkal	50	Mobilyacı	10	Lokanta	10	Değirmen	7
Kasap	6	Beyaz Eşya	10	Pastane	4	Tesisatçı	10
Fırın	11	Cd Market	3	Kraathane	15	Marangoz	15
Manav	9	İnşaat Malzemesi	10	Çay Ocağı	20	Oto Tamir	40
Tekel Bayi	5	Av Malzemesi	2	Tüpçü	10	Demirci	5
Konfeksiyon	15	Toptan Yem	10	Berber	10	Benzinlik	1
Züccaciye	5			Büro	10	Taşıma aracı	100
Ayakkabıcı	8			Spor tesisi	3		
Fotoğrafçı	3			Cafe	12		
Kırtasiye	3						

Fotoğraf 13. Doğanşehir'in Merkezi İş ve Ticaret Alanlarından Bir Görünüm

Şekil 12. Doğanşehir İlçe Merkezinin Şehir İçi Arazi Kullanım Haritası

Tablo 6. Doğanşehir İlçe Merkezindeki Resmi Kurum ve Kuruluşlar (2013)

Kaymakamlık	Orman İşletme Şefliği
Belediye	Karakol
Adliye	Sağlık Ocağı
Mal Müdürlüğü	Devlet Hastanesi
Nüfus Müdürlüğü	Ziraat Bankası
Müftülük	Halk Bankası
Tapu Sicil Müdürlüğü	Türkiye İş Bankası
Emniyet Müdürlüğü	Halk Kütüphanesi
Jandarma	Telekom
İlçe Tarım Müdürlüğü	Şoförler ve Otomobilciler Derneği
Tedaş	Tarım Kredi Kooperatifi
PTT	

İlçe merkezinde resmi kurum ve kuruluşlar Yeni Mahalle sınırları içerisinde yoğunlaşmıştır. Ayrıca modern çok katlı binalarında yoğun olarak bu mahallede bulunması ilçe merkezini dikey olarak nüfuslendirmiş ve Yeni Mahallenin diğer mahallelere oranla fazla nüfuslanmasını sağlamıştır. (Tablo-5).

Yeni Mahalle’de evler betonarme ve çok katlı binalardan oluşmaktadır. En az üç ve en fazla yedi katlı binalar inşa edilerek ilçe merkezi modern bir görüntüye kavuşturulmuştur. Zeminin sağlam olmayışı alüvyal tabaka üzerinde yapılan bu binaların temelinin ve yapıda kullanılan malzemenin kaliteli olmasını gerektirmektedir. Ayrıca Doğanşehir’in deprem bölgesi olması akıldan çıkarılmamalı ve yüksek katlı binaların yapımına sadece maddi kazanç olarak bakılmadan insan hayatı göz önünde bulundurularak binalar yapılmalıdır. (fotoğraf-14)

Fotoğraf 14. Yeni Mahalle’de Bulunan Çok Katlı Binalardan Bir Görünüm

Yerleşmenin ilk çekirdeğini oluşturan Doğu Mahallesi'nde ise durum farklıdır. Doğu Mahallesi'nde evler kerpiç malzemeyle ve iki katlı olarak yapılmıştır. Buradaki evlerin alt katı ahır olarak kullanılmakta ve karasal iklimin soğuk kışları için ısınma sağlamaktadır. Üst kata dışarıdan ahşap malzemedен yapılmış merdivenle çıkılmaktadır.(fotoğraf-15)

Fotoğraf 15. Doğu Mahallesi'nde Bulunan Evlerden Bir Görünüm

4.5.1. Eğitim Coğrafyası Açısından Nüfus Özellikleri

Araştırma alanımız olan Doğanşehir ilçesinin eğitim ve kültür durumuna baktığımızda okuryazar oranının yüksek olduğunu ve okuma yazma bilenlerin sayısının %46 olduğu görülmektedir. Okuma yazma bilmeyenlerin oranı ise %8'lik kısma karşılık gelmektedir. Okuma yazma bilmeyenlerin büyük bir bölümünü kadınlar oluşturmaktadır.

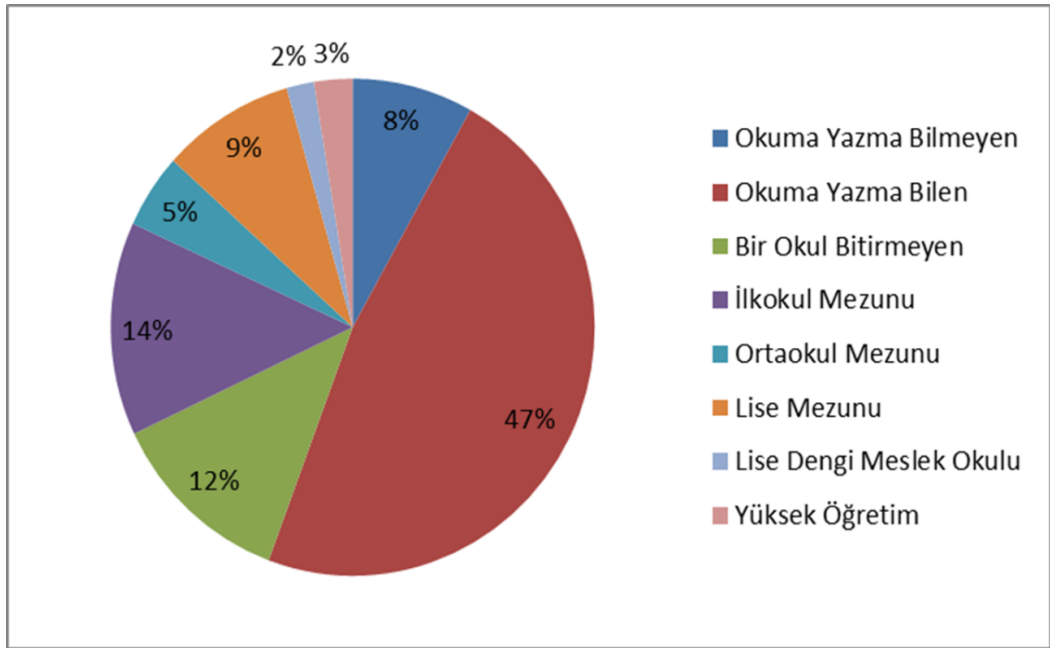
Araştırma sahasında toplam nüfus içerisinde okuma yazma bilmeyenlerin büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır. İlkokulun zorunlu olması sebebiyle ilkökul mezunu kadın sayısı fazlayken bu sayı ortaokul düzeyinde azaldığı görülmektedir. İlçe merkezinde yükseköğretime giden kadın sayısı da erkeklerin yarısı kadardır. (Tablo 6)

Buradan anlaşılacağı gibi ilçe merkezinde kadınların eğitimlerine, sadece zorunlu olan ilköğretim dışında fazla önem verilmemektedir (Tablo-6, Şekil-11).

Tablo 7. Doğanşehir İlçesinde Nüfusun Bitirilen Eğitim Kurumlarına Bölünüşü

Nüfusun Eğitim Durumu	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma Yazma Bilmeyen	1741	471	1270
Okuma Yazma Bilen	10245	5681	4564
Bir Okul Bitirmeyen	2649	1359	1290
İlkokul Mezunu	2994	1465	1529
Ortaokul Mezunu	1044	655	389
Lise Mezunu	1917	1170	747
Lise Dengi Meslek Okulu	395	211	184
Yüksek Öğretim	554	384	170

Kaynak: Doğanşehir İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Şekil 13. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun Eğitim Oranı

Fotoğraf 16. Doğanşehir Yunus Emre İlkokulundan Bir Görünüm

Fotoğraf 17. Doğanşehir Atatürk Ortaokulundan Bir Görünüm

4.5.2. Sağlık Coğrafyası Açısından Nüfus Özellikleri

Sağlık coğrafyasını sadece hastalıkları oluşturan fiziki ve beşeri faktörler ile bunların coğrafi dağılışı olarak görmemek gerekir. Sağlıkla ilgili hizmetlerin coğrafi dağılışı da sağlık coğrafyasının ele aldığı konular arasındadır. Sağlık coğrafyasını bu yönüyle ele aldığımızda hem beşeri coğrafya, hem de ekonomik coğrafya ile bağlantılı olduğunu görmekteyiz (Özçağlar, 2006, s.109).

Doğanşehir'in sağlık fonksiyonuna baktığımızda İlçe merkezinde bir devlet hastanesi ve bir tane sağlık ocağı bulunmaktadır. Devlet hastanesi 25 yataklı ve 9 uzman 4 pratisyen hekim, 2 diş hekimi , 1 psikolog, 27 hemşire, 19 ebe toplam 140 personeli vardır. Devlet hastanesinde kadın doğum, acil, genel cerrahi, diş polikliniği, röntgen hizmetleri, aile planlaması hizmetleri verilmektedir. Sağlık ocağında 6 doktor, 6 sağlık personeli bulunmaktadır. Sağlık ocağının toplam 30 personeli vardır. Sağlık ocağında ise tedavi edici koruyucu hekimlik ve aile planlaması doğum bebek ve çocuk takibi yapılmaktadır. (Fotoğraf-18,19)

Yapılan anketler ve araştırmalar sonucunda elde edilen bilgilere göre;

Doğanşehir ilçe merkezindeki hastane ve sağlık ocağı özellikle kış döneminde ve mevsim geçişlerinin sıcaklığın azalması ve ani hava olaylarının yaşandığı ilkbahar ve sonbahar dönemlerinde yatak sayısı bakımından yetersiz kalmaktadır.

Ayrıca Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu güneye bağlayan önemli yollardan bir tanesi çalışma alanından geçmektedir. Özellikle İskenderun Limanı, Mersin Limanı, İskenderun Demir Çelik fabrikasının varlığı rafinerilerin güneyde oluşu, turfanda sebze ve meyveciliğin Çukurova ve güneyde yapılması çalışma alanımızdan geçen Malatya-Adana karayolunda kamyon ve tanker trafiğini artırmaktadır. Hatta bu yol üzerinde Türkiye'de 21 tane olan TURCAS kamyon bakım ve onarım servisi adında büyük bir tesis kurulmuştur. Nakliye araçlarının yoğun olduğu bu yolda zaman zaman önemli trafik kazaları meydana gelmektedir. Bu kazalarda Doğanşehir sağlık fonksiyonu açısından yetersiz kalmakta ve yaralılar Malatya'daki hastanelere getirilmektedir. Ayrıca ağır vakalarda da sağlık hizmetleri açısından Malatya'nın etki sahası içerisindedir.

Sağlık hizmetleri bakımından yetersiz olan çalışma alanımızda bu özelliğin geliştirilmesi gerekmektedir.

Fotoğraf 18. Doğanşehir Mehmet Küçük Sağlık Ocağından Bir Görünüm

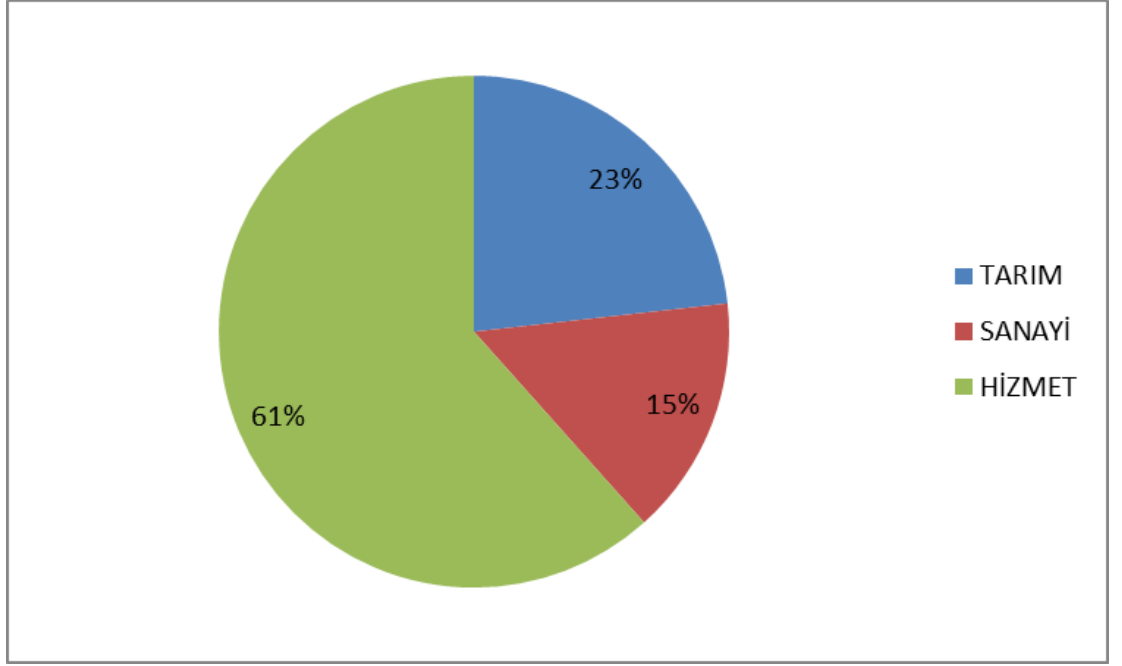
Fotoğraf 19. Doğanşehir Devlet Hastanesinden Bir Görünüm

4.5.3.Nüfusun İstihdam Durumu

Bir idari birimde hakim ekonomik faaliyet, tarımın dışındaki faaliyetler ne kadar fazla ise o merkezin coğrafi anlamda şehirselleşme niteliği de artış göstermiş demektir. Bu bağlamda Doğanşehir İlçe Merkezi'nde nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılımı incelendiğinde, ilçe merkezi ile kırsal kesim arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Genel olarak hakim ekonomik faaliyet tarım olmasına rağmen giderek hizmet sektörü ön plana çıkmaktadır. Çünkü ekonomik potansiyelleri sınırlı tarımsal üretimi giderek düşen yeryüzü şekillerinin ekonomik faaliyetleri sınırladığı, ulaşım ile iklim koşullarının olumsuz olması ve çalışma alanımızın ilçe merkezi olması nüfusun ekonomik faaliyetlere dağılımını etkilemiştir.

Doğanşehir İlçe merkezinde en önemli faaliyet kolu şehir merkezlerinin genel karakterine uygun olarak hizmet sektörüdür. Diğer önemli sektör tarımdır. Son yıllarda gelişme gösteren meyvecilik önemli bir geçim kaynağını oluşturmaktadır. Bunlardan Kayısı ve Elma en önemlileridir. 1990 yılından sonra Adıyaman'dan gelip yerleşenlerin tarımsal etkinliklerini de buraya taşımaları sonucunda tütün yetiştiriciliği önem kazanmıştır. İlçeye önemli bir sermaye girişi sağlayan tütün bitkisi ilçenin her mahallesinde yetiştirilmektedir.

Sanayi sektörünü ise araştırma sahasında bulunan atölye ve küçük sanayi tesisleri oluşturmaktadır. Doğu Mahallesi mermer işleme atölyeleri ile kilit taşı, beton direk ve priket imalatı yapan tesisler bulunmaktadır. Yeni Mahalle sınırları içerisinde kereste atölyesi bulunmaktadır. Esentepe mahallesi sınırları içerisinde 2015 yılında yapımı tamamlanacak olan konfeksiyon fabrikası inşaatı bulunmaktadır (Tablo-7, Şekil-13).

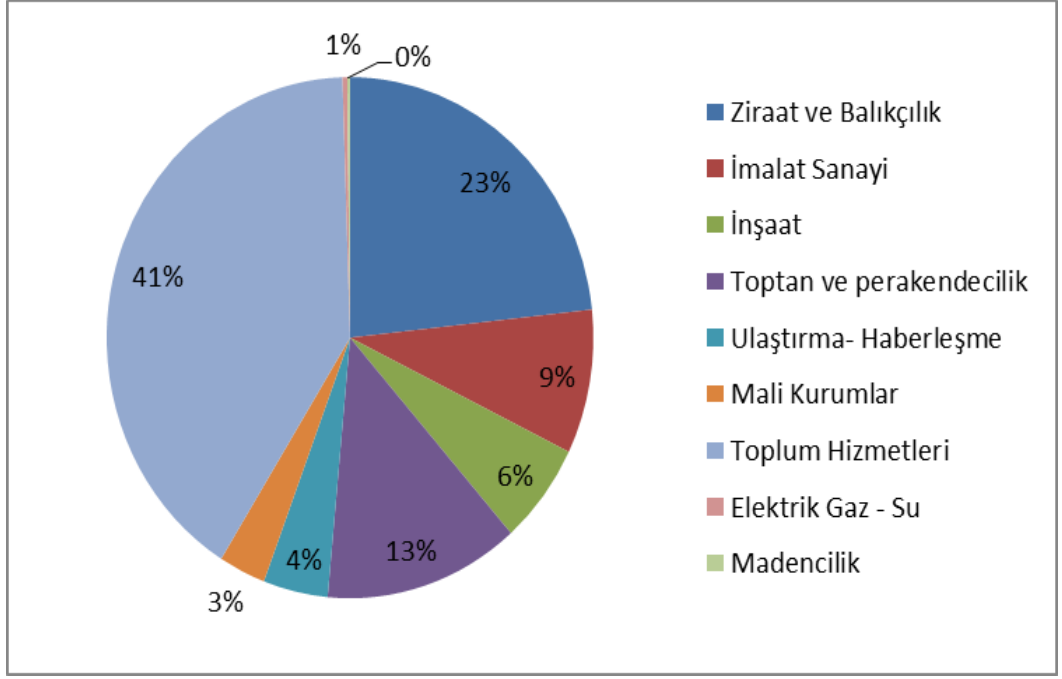
Şekil 14. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun Sektörel Dağılışı

Araştırma sahasında nüfusun % 41’lik oranı toplum hizmetleri, % 23’ü ise ziraat ve balıkçılık sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Çalışanların büyük çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır (Tablo-7, Şekil-13)

Tablo 8. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun İktisadi Faaliyet Kollarına Dağılımı (2013)

Faaliyet Kolları	Erkek	Kadın	Toplam
Ziraat ve Balıkçılık	435	80	515
İmalat Sanayi	146	52	198
İnşaat	137	2	139
Toptan ve Perakendecilik	271	16	287
Ulaştırma-Haberleşme	90	5	95
Mali Kurumlar	50	19	69
Toplum Hizmetleri	738	161	899
Elektrik-Gaz-Su	7		7
Madencilik	4		4

Kaynak: TÜİK

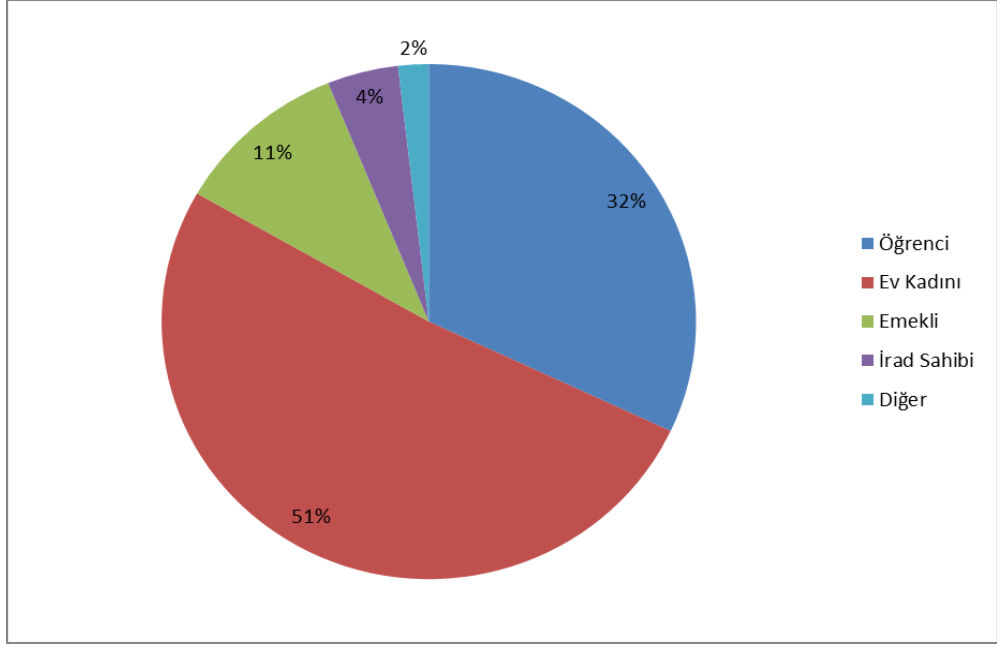

Şekil 15. Doğanşehir İlçe Merkezinde Nüfusun İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Oransal Bölünüşü

Araştırma sahasında istihdam edilen nüfusun büyük kısmını erkek nüfustan oluşmaktadır. İşsiz nüfus oranı % 10 civarındadır. Bu oran Türkiye ortalamasına yakın bir değer göstermektedir. İstihdam dışı yani çalışamayacak durumda olan bağımlı nüfus oranı ise çok fazladır. Bunun tamamına yakını ise ev kadınları ve öğrenciler oluşturmaktadır.(Tablo-8 , Şekil-14)

Tablo 9. Doğanşehir İlçe Merkezinde İstihdam Durumu (2013)

İstihdam durumu	İstihdam Edilen Nüfus	İstihdam Dışı Nüfus	İşsiz Nüfus
Erkek	1882	2647	773
Kadın	335	4439	276
Toplam	2217	7086	1049

Şekil 16. Doğanşehir İlçe Merkezinde Faal Olmayan Nüfusun Oransal Bölünüşü (2013)

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. DOĞANŞEHİR'İN FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ

5.1. Doğanşehir'in Yönetim Fonksiyonu

Bir yerleşmenin en önemli fonksiyonlarından olan idari fonksiyon o yerleşmenin gelişmesi ve merkezi yer olarak önem kazanmasında rol oynayan önemli faktördür. Çünkü yönetim ile ilgili bütün tesisler merkezde toplanmış olup ülke yönetiminin en üst düzeydeki temsilcileri, bu merkezde topluma hizmet vermektedir. Bu nedenle şehirlerin merkezi yer olarak bünyelerinde toplamış oldukları kamu kurum ve kuruluşları, yönetim fonksiyonunun uygulayıcısı olarak ilçe merkezi genel görünümünün değişmesinde önemli bir yere sahiptir. (KARABORAN, 1989, s. 89). (BOYRAZ, 2004, s 327-352)

Çalışma sahası 1870 yılından önce Sürgü'ye bağlı bir köydür. 1870 yılında Sürgü Barajı'nın yapılmasıyla arazinin büyük bölümü sulanmaya başlanmıştır. Bunun sonucunda çevre köylerden Doğanşehir'e göçler başlamış ve nüfus hızla artmıştır. Bu sayede göç alarak 1924 yılında nahiye olmuştur. 1929 yılında ilçe merkezinden demir yolunun geçmesinden sonra kaza olarak Akçadağ ilçesine bağlanmıştır. 1933 yılında dönemin başbakanı İsmet İnönü tarafından Viranşehir olan adı Doğanşehir olarak değiştirilmiştir. 1927 yılından 1945 yılına kadar nüfusu artmıştır. 1946 yılında Akçadağ ilçesinden ayrılarak ilçe ünvanını almıştır. İlçenin belediyesi 1 Nisan 1946 yılında kurulmuştur (Tablo-10). Aynı zamanda birçok resmi kurum ve kuruluşta zorunlu olarak oluşturulmuştur. Doğanşehir ilçe statüsünün getirisinden dolayı idari fonksiyon bakımından güçlenmiş ve birçok resmi kurum ve kuruluşu bünyesinde toplamıştır. Bu kuruluşlar idari işlerin yürütülmesini sağlarken aynı zamanda Doğanşehir'in idari etki alanını da ortaya koymaktadır. Bir yerde bulunan resmi kurum ve kuruluşlar o yerin devlet yatırımlarıyla desteklenmesi demektir. Bu da o yerin gelişmesi, büyümesi ve kalkınması için çok önemlidir. Ayrıca bu kurumlara atanacak olan memurlar ve yöneticilerle o yerin hem kültürel hem idari anlamda kalkınması demektir.

Fotoğraf 20. Doğanşehir Hükümet Konağı

Doğanşehir ilçe merkezinde de belediye binasının yapılıp faaliyete geçtiği 1946 yılında gelişim başlamış ve günümüzde hala idari binaların bulunduğu Yeni Mahalle şehrin en gelişmiş yatırımlarla en çok desteklenmiş mahallesi durumundadır. İlçe merkezi Yeni Mahalle, Karşıyaka Mahallesi, Doğu Mahallesi ve Esentepe Mahallesi olmak üzere 4 mahalleden oluşmaktadır (Tablo-9, 10). Ancak devlet kurumları, resmi kurum ve kuruluşlar mahallelere dağılmamış, Yeni Mahallede yoğunlaşmıştır. Bu da Yeni Mahalle'yi cazibe merkezi haline getirirken diğer mahallelerin gelişmesini yavaşlatmıştır. Resmi kurum ve kuruluşlar mahallelere dağılmış durumda olsaydı şehir hem alt yapı hizmetlerinden hem de çevre düzenlemelerinden eşit oranda yararlanabilirdi.

Fotoğraf 21. Doğanşehir Belediyesi

Tablo 10. Doğanşehir Merkez Mahalleleri ve Nüfus Miktarları

MAHALLE ADI	NÜFUSU (2013)
Yeni Mahalle	3699
Karşıyaka Mahallesi	2942
Doğu Mahallesi	2781
Esentepe Mahallesi	1863

Tablo 11. Doğanşehir ilçesine bağlı mahalleler ve nüfus miktarları

YERLEŞİM BİRİMİ	NÜFUSU (2013)	İLÇE MERKEZİNE UZAKLIĞI (KM)	YERLEŞİM BİRİMİ	NÜFUSU(2013)	İLÇE MERKEZİNE UZAKLIĞI (KM)
Yuvalı	329	20	Karanlıkdere	235	35
Altıntop	438	5	Karaterzi	495	20
Beğre	577	22	Kelhalil	245	10
Çavuşlu	315	17	Kurucaova	3132	23
Çıglık	518	6	Küçüklü	448	17
Çömlekoba	248	8	Örencik	965	42
Dedeyazı	345	20	Polat	2137	10
Erkenek	4331	30	Polatdere	265	10
Eskiköy	423	20	Reşadiye	352	17
Fındık	1110	9	Savaklı	558	9
Gövdeli	2168	35	Söğüt	2451	12
Günedoğru	960	5	Suçatı	154	15
Gürobası	152	10	Sürgü	3484	18
Hudut	321	8	Şatıroba	105	6
Kadılı	579	11	Topraktepe	612	3
Koçdere	185	32	Elmalı	853	13
Kapıdere	558	45	Yolkoru	414	4

5.2. Doğanşehir İlçe Merkezinde Eğitim ve Kültür Fonksiyonu

Şehirlerin hem kendi bünyelerinde hem de çevresinde yaşayan kitlelere verdiği hizmetlerden biride kültürel hizmetlerdir. Din ve eğitim hizmetleri olarak ikiye ayrılabilen bu fonksiyon içerisine “çeşitli kongreler, konferanslar, müzik, tiyatro ve festivaller eğlenme ve dinlenme ihtiyacından doğan hizmetlerde girmektedir” (GÖNEY,1984, s, 199)

İdari, sosyal ve ekonomik fonksiyonların yanı sıra kültürel fonksiyonda şehirlerin gelişmesinde ve önem kazanmalarında büyük etkiye sahiptir.

Bir yerleşmenin kültürel faaliyetlerinin birikimi olan kültür fonksiyonu, yalnız yerleşme merkezindeki etkisiyle değil merkezden çevreye doğrudan etkisini de göstermektedir. (KARABOĞAN, 1989, S, 81-118). Yurdumuzun her yerinde olduğu

gibi Doğanşehir’de de kültürel gelişimi büyük oranda okullar sağlamaktadır. İlçe merkezinde yoğunlaşan eğitim kurumları merkezde her mahalleye dağılmış durumdadır (Tablo-11). Okullar dışında Doğanşehir de kültürel fonksiyona halk eğitim merkezi ve halk kütüphanesi de katkıda bulunmaktadır. Halk eğitim merkezinde üniversiteye hazırlık, makine nakış, kuaförlük, el sanatları, hentbol, karate, taekwondo, kick boks, step-aerobik, masa tenisi ve futbol kursları ve aile Eğitimi (3-6 yaş) kursları verilmektedir. (kaynak. Doğanşehir Halk Eğitim Merkezi)

Eğitim ve kültür fonksiyonu da diğer fonksiyonlar gibi yerleşmelerin gelişme ve önem kazanmalarında büyük rol oynamaktadır. Doğanşehir’de eğitim ve kültür fonksiyonu içerisinde eğitim hizmetlerinin payı daha fazladır.

Tablo 12. Doğanşehir İlçe Merkezinde Eğitim Kurumları ve Sayısal Veriler

Okullar	Kuruluş Yılı	Öğretmen	Personel	Derslik	Erkek	Kız
Doğanşehir Anaokulu	2007	10	1	7	60	56
M. Şahin Zafer İlkokulu	1976	16	2	12	106	99
Yunus Emre İlkokulu	1992	12	2	8	69	81
Ertuğrul Gazi İlkokulu	2012	24	1	19	198	219
Doğanşehir Ortaokulu	1956	16	1	10	120	124
Atatürk Ortaokulu	2012	32	3	20	310	260
Anadolu İmam Hatip Lisesi	1977	35	4	16	90	64
TOPLAM		145	14	92	953	903

5.3 Doğanşehir’in Sağlık ve Sosyal Fonksiyonu

Sosyal tesisler yalnızca yerleşme merkezindeki nüfusa hizmet için değildir. Köylere ve yakın çevreye de hizmet götürmek mecburiyetindedir. Bilindiği gibi şehir, doktorları, eczaneleri ve hastaneleri ile bütün çerçevesinde belli bir bölgenin sıhhi merkezidir. (KARABORAN, 1989, s, 89-90).

Sağlık hizmetlerinin çoğunluğu şehirlerde toplanmıştır. Bu sağlık kurumları çevreye de hizmet vermektedir. Çevrelerindeki kır sahalarında oturanlar bu merkezlere gelerek sağlık hizmetlerinden yararlanmaktadır. (GÖNEY, 1984, s, 79) Üniversite ve

araştırma hastaneleri genellikle şehirlerde bulunmaktadır. Buralar uzak olduğundan dolayı devlet hastaneleri sağlık hizmetlerini bir dereceye kadar yerine getirmektedir.

İlçe merkezinde bir devlet hastanesi ve bir tane sağlık ocağı bulunmaktadır. Devlet hastanesi; 25 yataklıdır ve 9 uzman 4 pratisyen hekim, 2 diş hekimi, 1 psikolog, 27 hemşire, 19 ebe toplam 140 personele sahiptir. Devlet hastanesinde kadın doğum, acil, genel cerrahi, diş polikliniği, röntgen hizmetleri, aile planlaması hizmetleri verilmektedir.

Sağlık ocağında 6 doktor, 6 sağlık personeli bulunmaktadır. Sağlık ocağının toplam 30 personeli vardır. Sağlık ocağında ise tedavi edici koruyucu hekimlik ve aile planlaması doğum bebek ve çocuk takibi yapılmaktadır.

Yapılan anketler ve arazi gözlemleri sonucunda Doğanşehir ilçe merkezindeki hastane ve sağlık ocağı özellikle kış döneminde ve mevsim geçişlerinin yaşandığı bahar dönemlerinde hastane donanımları ve uzman hekim bakımından yetersiz kalmaktadır. Ayrıca ağır vakalarda da sağlık hizmetleri açısından Malatya'nın etki sahası içerisinde girmektedir. Özellikle Doğu Anadolu'yu güneye bağlayan Adana – Malatya karayolunda meydana gelen trafik kazalarında yaralılar donanımı yetersiz olduğu için buraya getirilmeyip, Malatya merkezdeki hastanelere götürülmekte bu uzak mesafe sebebiyle can kayıpları olmaktadır. İlçe merkezindeki devlet hastanesi şehir merkezine uzakta Esentepe Mahallesi'nde bulunmaktadır. Yetersiz kalan bu hastanenin hemen yanına 30 yataklı yeni devlet hastanesi inşa edilmektedir. İnşaatının 2013 yılı temmuz ayında bitirilmesi planlanan hastanenin yüklenici firmanın işi bırakması sebebiyle yapımına ara verilmiş ve TOKİ'nin ihaleyi alıp yapıma devam etmesiyle 2015 yılı sonuna doğru hastanenin tamamlanacağı belirtilmektedir. . Ulaşım hastane dolmuşlarıyla ve özel taksilerle sağlanmaktadır. Fakat hastaneye hem mahalleler arasından gelen hem Malatya yolundan ayrılarak devam eden yollarının ikisinin de bakıma ve onarıma ihtiyacı vardır.

Fotoğraf 22. Doğanşehir Yeni Devlet Hastanesi İnşaatından Bir Görünüm

Doğanşehir’de sosyal fonksiyonlar içerisinde yer alan sportif faaliyetler için spor sahası ve 2013 yılında yapımı tamamlanıp hizmete açılan gençlik merkezi bulunmaktadır. Gençlik Merkezinde özel spor dersleri, zayıflama, yakın dövüş sporları beden eğitimi öğretmenleri eşliğinde yapılmaktadır. Ayrıca parklar açık alanlar belli bir yerde yoğunlaşmayıp ilçe merkezindeki mahallelere dağılmış durumdadır. (Fotoğraf-23-24)

Fotoğraf 23. Belediye Aile Çay Bahçesinden Bir Görünüm

Fotoğraf 24. Belediye Çocuk Parkından Bir Görünüm

5.4. Doğanşehir'in Ulaşım Fonksiyonu

Bir bölgenin bir yörenin ve bir yerleşmenin ekonomik olarak gelişmesi yoğun ulaşım ağlarıyla çevreye bağlanması ve açılmasıyla yakından ilgilidir. Herhangi bir ekonomik birimin uzak veya yakın çevresiyle olan ilişkisi ulaşım sektörüyle gerçekleşebilmekte ve böylece karşılıklı etkileşim ortaya çıkabilmektedir. (BOYRAZ, 2004, s, 327-352)

Doğanşehir ulaşım açısından elverişli bir konumdadır. İlçe merkezinin 3 km doğusunda Malatya-Adana karayolu geçmektedir. İlçenin karayolu ulaşımı bu yolla sağlanır. Malatya-Doğanşehir arası mesafe 55kmdir. Merkezden Malatya istikametine sabah 6'dan akşam 6'ya kadar her yarım saatte bir otobüs bulunmaktadır. Demiryolu ulaşımında ise; 1928 yılında açılan Malatya demiryolu, insan taşımacılığı ve yük taşımacılığında hala hizmet vermektedir. Her iki yöne de günde ikişer kez yolcu treni seferi bulunmaktadır.

1990'dan sonra yapılan karayolu, ilçe merkezini Polat- Karaterzi köyleri güzergahı üzerinden Akçadağ İlçesine bağlamıştır. Yollar asfaltlanarak standardı yükseltilmiş ve ulaşımda yaşanan aksaklıklar kış aylarında yaşanan sıkıntılar en aza indirilmeye çalışılmıştır.

Doğanşehir ilçe merkezinin ulaşım fonksiyonuyla çevresindeki kırsal yerleşmeleri etkisinde bulunduran bir merkez olduğu ayrıca kara yolu ve demiryolu ulaşımıyla da Malatya ili ile ilişkilerini güçlendirdiği söylenebilir. Doğanşehir-Malatya havaalanı arası mesafe 52km'dir ve 1saat 14 dakikada Doğanşehir'den karayoluyla ulaşım sağlanmaktadır. Doğanşehir'e en yakın liman 322km'lik mesafe ile 4 saatte ulaşılan Mersin Limanıdır. Doğanşehir'den başka şehirlere gidecek olan yolcular Malatya şehirlerarası otobüs terminalini, hava alanını veya tren istasyonunu kullanmak zorundadır. Bu da Doğanşehir'in ulaşım anlamında Malatya'nın etki sahasında olduğunu göstermektedir. (Fotoğraf-25,26)

Fotoğraf 25. Doğanşehir-Malatya Karayolu

Fotoğraf 26. Doğanşehir İlçe Merkezinden Geçen Demiryolu

Ulaşım faaliyetleriyle ilgili ele alacağımız diğer bir konu Telekom hizmetleridir. İlçe merkezinde 3527 telefon abonmanı vardır. P.T.T hizmetleri yeterli düzeydedir. Günümüzde mobil telefonların yaygın olarak kullanılması sebebiyle ev telefonlarının

cazibesi ülke genelinde olduğu gibi çalışma sahasında da oldukça azalmıştır. Hemen her evde internet bağlantısı bulunmaktadır. Sosyal medyanın sosyal paylaşım sitelerinin özellikle gençler üzerindeki hızla büyüyen etkisi burada da mevcuttur.(Doğanşehir Türk Telekom Müdürlüğü).

5.5. Doğanşehir'in Ticari Fonksiyonu

Ticari faaliyetler bir bakıma düzenli olarak yapılan mal ve hizmetlerin karşılıklı değiş- tokuşu anlamına gelmektedir. Bir yerleşmenin ekonomik yapısının temel taşı ve yürütücü unsuru ticari fonksiyonlardır. Başka bir ifadeyle merkezi özellik gösteren bir yerdeki ticari faaliyet o yerleşmenin ekonomik faaliyetlerine yön veren temeli teşkil etmektedir. (BOYRAZ, 2004, s, 327-352)

Kır ve şehir olarak ikiye ayrılan yerleşmelerin ayrımı idari, siyasi, tarihi ve kültürel kriterlerden bir veya bir kaçına dayandırıldığı için ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Bu nedenle dünyada şehir yerleşmeleri üzerine yapılan çalışmaların bir çoğunda nüfus, yönetim ve ekonomik kriterler ele alınmış, fakat yerleşmelerin sınıflandırılmasında genelde o yerleşmenin sahip olduğu ekonomik fonksiyonu göz önünde tutulmuştur. (KARAKAŞ, 2004, s, 19-48)

Genel olarak; iş, görev, rol, hizmet anlamına gelen fonksiyon herhangi bir yerleşmedeki faaliyetlerin tümünü kapsar (DOĞANAY,1983, s, 38) ve burada yaşayan insanlar hayatını devam ettirebilmek için yerleşmenin nüfus büyüklüğüne bağlı olarak önemi artan veya azalan primer, sekonder, tersiyer olarak nitelendirilen birtakım faaliyetlerde bulunurlar. "Tarım veya tarım dışı diye sınıflandırılan faaliyetlerden, tarımsal faaliyetler; ekip biçme, dikme, hayvan yetiştirme, su ürünleri ve ormancılık gibi tamamen kırsal yerleşmelere has faaliyetler iken, tarım dışı faaliyetler şehrsel yerleşmelerin iş, güç kaynakları olup savunma, yönetim, sanayi, ticaret gibi işleri kapsar (DOĞANAY, 1994, s, 22)

Şehrsel fonksiyonları bakımından temel ve temel olmayan sektörler ele alınarak sınıflandırılmaktadır. Ekonomik özelleşme ve uzmanlaşmayı ölçmek için iki yol kullanılır. İlki şehrin istihdam yapısı diğeri ise şehrin ekonomisinden geçen para akışıdır. İstihdam yapı analizinde her faaliyette çalışanlar göz önüne alınarak çalışanların en fazla yoğunlaştığı faaliyetler belirlenir. (TÜMERTEKİN, ÖZGÜÇ, 2002, s, 44) Bu açıdan 2013 yılında ilçe merkezinde çalışan nüfusun sektör bazında dağılımına baktığımızda , "Türkiye ve Doğu Anadolu Bölgesindeki bir çok ilçe merkezi

ve kasabada olduğu gibi” (YIĞİT, HAYLİ,KARAKAŞ, 1995, s, 345-363) hizmetler sektörü ilk sırayı almakta onu sırasıyla tarım ve sanayi sektörü takip etmektedir. Doğanşehir İlçe merkezinde en önemli faaliyet kolu şehir merkezlerinin genel karakterine uygun olarak hizmet sektörüdür. Doğanşehir’de 435 adet işyeri faaliyet göstermektedir. Doğanşehir’de 2013 yılı verilerine göre ticaret fonksiyonunda istihdam edilenlerin sayısı 2213 kişidir (Tablo-8, Şekil-14). Bu hizmetler sektörü içerisinde % 41’lik bir orana karşılık gelmektedir. (Şekil-15).

Şekil 17. Araştırma Alanının Merkezi İş Sahası Haritası

Fotoğraf 27. Belediye İş Hanından Bir Görünüm

Doğanşehir’de ticari iş yerleri daha çok günlük ve periyodik ihtiyaçlara dayalı işyerlerinden oluşmaktadır. Gıda ve giyim eşyası satan işyerleri daha fazladır. Ticari faaliyetler daha çok ana caddeler üzerinde yoğunluk kazanmıştır. İş yerleri, merkezi iş sahasının olduğu içerisinde belediye binasının ve emniyet müdürlüğü binasının da bulunduğu Doğanşehir’in en büyük caddesi olan İshak Yağcı Caddesi’nde yoğunlaşmıştır. Bu caddenin her iki yanında ticari işletmeler yoğun olarak bulunmaktadır. Belediye iş hanı, fotoğrafçılar, marketler, beyaz eşya mağazaları, giyim ve aksesuar mağazaları, kuyumcu, terzi, kahvehaneler, kasaplar manav ve bakkallar bulunmaktadır(Fotoğraf-26). İshak Yağcı Caddesi ilçe merkezinin en büyük ve en işlek caddesidir.

Fotoğraf 28. Cumhuriyet Caddesinden Bir Görünüm

Güney tarafında sadece Hükümet Konağı bulunan Cumhuriyet Caddesi'nde ise durum farklıdır. Caddenin tek taraflı olması ticari olarak gelişmesini engellemiştir (Fotoğraf-28). Bu caddede bakkal, manav, avukatlık büroları, arzuhalciler ve banka şubeleri bulunmaktadır.

İnönü Caddesi Hükümet Konağı'nın doğusunda bulunan caddedir. Bu cadde ticari olarak gelişme göstermektedir. Caddede bulunan ilköğretim okulu, şehirlerarası otobüs bürosu ve yeni açılan birkaç market caddeyi hareketlendirmektedir (Fotoğraf-29).

Fotoğraf 29. İnönü Caddesinden Bir Görünüm

Hürriyet Caddesi, şehrin güney doğusunda karşılıklı iki tarafı işlek olan ticaret hanelerin bulunduğu caddedir ve caddenin başında sağlık ocağı bulunmaktadır. Burada eczaneler, muayenehaneler, marketler, lokantalar, kahvehaneler, marangoz atölyeleri, tüpçüler, kuaförler bu caddenin de ticari açıdan geliştiğini göstermektedir.

İlçe merkezinde ticari faaliyetlerin en yoğun olduğu gün ilçe pazarının kurulduğu Salı günleridir. Bu pazarda çevre köylerden gelen satıcılar tarafından getirilen ürünler satılmaktadır. Köylüler tarafından getirilen tarımsal ve hayvansal ürünler pazarlanıp , züccaciye, tuhafiyeye, konfeksiyon gibi çeşitli ihtiyaç malları temin edilerek geri dönülmektedir.

Merkeziyetin gücünü belirleyen önemli unsurlardan biriside ticaret fonksiyonudur. Bunu da o merkezde yer alan ticarethanelerin miktarı, çeşidi (perakende veya toptan ticaret olup olmama) satış miktarları, faal nüfus içinde ticari faaliyette çalışanların oranı işletmelerin niteliği, ticari malların akım yönleri gibi bir takım kriterler belirlemektedir. Fakat o alanın ticari çekim gücünü kendisinden daha fazla donanımlara sahip başka bir merkez etkileyeceğinden, o merkeze yakın başka bir merkezin bulunması da önemli faktörlerden birisidir. (KARAKAŞ, E,2004, s, 19-48) Bugün Doğanşehir’de perakende ticaret hakim durumdadır. Malatya’da toptancılık faaliyetlerini yürüten işletmelerin buraya satış yapması ticari yapıyı etkilemektedir. Bu durum toptancılık faaliyetlerinin şehirde gelişmesini engellemiştir. Ticarethaneler

satacakları ürünleri Malatya merkezdeki toptancılardan satın almaktadırlar. Sebze ve meyveler Malatya'daki yaş sebze ve meyve halinden sağlandığı belirtilmektedir.

Fotoğraf 30. İlçe Merkezi Salı Pazarından Bir Görünüm

Fotoğraf 31. Salı Pazarından İlçe halkı İçin Ayrılmış Alandan Bir Görünüm

Sonuç olarak, Doğanşehir ilçe merkezi haftalık kurulan pazarı (fotoğraf:30-31) ticaret haneleri ve kamu kurumları ile çevresindeki kırsal yerleşmelere mal ve hizmet sağlamaktadır. Ancak işyeri ve ürün çeşitliliğinin azlığı Malatya’da büyük alış veriş merkezlerinin bulunması ve bunlara ulaşımın kolaylığı ilçenin ticari fonksiyonunu zayıflatmaktadır. Dolayısıyla Doğanşehir İlçe Merkezi ticari anlamda da Malatya’nın etki sahası içerisinde dir.

5.6. Doğanşehir’in Sanayi Fonksiyonu

Hammaddeleri veya yarı işlenmiş maddeleri kullanıma hazır hale getirmek için gerçekleştirilen üretim ve bu üretimde kullanılan araçların tümüne sanayi denir. Sanayi bir ülkede gelişimin önemli bir göstergesidir. Günümüzde sanayi ülkelerin ekonomisini yönlendiren başlıca sektör haline gelmiştir. Sanayi ülkelerin doğal kaynaklarını değerlendirmesi, çok sayıda insana iş imkanı sağlaması, üretimin kapalı mekanda yapıldığı için iklim şartlarından etkilenmemesi gibi nedenlerle önemli imkanlar sunmaktadır. Bir yerde sanayi tesisinin kurulup gelişmesi için şu şartlar gereklidir. Sermaye, enerji, hammadde, ulaşım ve pazarlama, iş gücü ve teknik eleman.

Günümüzde sanayi; birincil, ikincil, üçüncül diye sınıflandırılmaktadır. Bugün bir ülke ekonomisinin birincil sanayi sektörü, tarım, ormancılık ve balıkçılığın yanında ikincil sanayilere hammadde sağlayan madenciliği, petrol ve doğal gaz çıkarılmasını içine alır. Bunlardan birinciller, üretim esnasında insan müdahalesi yoluyla arttırılabilen hammaddelerin üretimini; genel olarak madenciliğin sınırları içine giren ikincillerse insan eliyle çoğaltılamayan tükenebilir hammaddelerin üretimini kapsar.

İkincil sanayi ise Ağır ve hafif sanayi olarak ikiye ayrılır. **Ağır sanayi**, genellikle fabrika ve makinalara yoğun sermaye yatırılmasını gerektirir. Çok miktarda mamül üretir, diğer imalat sanayilerini de içine alan geniş ve çeşitli bir piyasaya hizmet verir. Karmaşık bir teşkilatlanmaya ve genellikle uzmanlaşmış kadrolara ihtiyaç duyar. Petrol arıtımı, demir-çelik, motorlu araç ve ağır makina, çimento, demir dışı metal ve hidroelektrik enerji üretimiyle, et paketleme ağır sanayi örnekleri arasındadır. **Hafif sanayi**, dayanıksız tüketim mallarının üretimine yöneliktir. Daha küçük sermaye yatırımı gerektirir. Dokumacılık, konfeksiyon, gıda işleme, plastik imalatı, fabrikasyon mobilya gibi düşük vasıfta işçiliğe ihtiyaç duyan işlerin yanında, elektronik, bilgisayar, ölçü aletleri imalatı, değerli taş kesme gibi yüksek vasıfta işçilik gerektiren işler de vardır.

Araştırma sahasında ağır sanayi bulunmamaktadır. Doğanşehirli girişimci iş adamları tarafından son dönemlerde dokumacılık, konfeksiyon gibi hafif sanayi tesisleri yapılmaktadır (Şekil-16).

Üçüncül sanayi Hizmet sanayisi olarak da bilinen bu sektör hizmetler veya elle tutulmaz yararlar sağlayan, fakat somut mal üretmeyen sanayileri kapsamaktadır. Bankacılık, maliye, sigortacılık yatırım ve emlak hizmetleri, toptan ve perakende ticaret, ulaşım, haberleşme hizmetleri, mesleki, hukuki ve şahıslarla ilgili hizmetler, turizm, otel, lokanta ve ağırlama hizmetleri, bakım ve onarım hizmetleri, eğitim ve öğretim, sağlık, sosyal güvenlik, yönetim, polis, güvenlik ve savunma hizmetleri üçüncül sanayi sınırları içindedir. Araştırma sahasında görülen üçüncül sanayi tipindeki tesislerdir.

Şekil 18. Doğanşehir İlçe Merkezinin Kuzeydoğusunda Bulunan Küçük Sanayi Sitesi

Doğanşehir’de nüfusun % 15 inin sanayi sektöründe istihdam edildiği görülmektedir. Bu oran ilçe merkezinde sanayinin küçük atölyelerden ibaret olduğunu göstermektedir. 2015 yılında yapımının tamamlanması beklenen konfeksiyon fabrikası ve 68 işyeri kapasiteli küçük sanayi tesisinin hizmete girmesiyle sanayi sektöründe istihdam edilen nüfus büyük oranda artacaktır. Yapımı devam eden bu küçük sanayi

sitesi Esentepe Mahallesi sınırları içinde şehrin kuzey doğusunda bulunmaktadır (Şekil-16) .

Fotoğraf 32. Yapımı Devam Eden Küçük Sanayi Sitesi

Küçük sanayi sitesinin tamamlanması ile şehir merkezinden uzakta olan Esentepe Mahallesi'nde belediye hizmetlerinin yoğunlaşması ve nüfusunun artması beklenmektedir. Ayrıca şehrin merkezine Yeni Mahalle, Karşıyaka Mahalle'si ve Doğu Mahallesi'nin anayolları etrafında, çok katlı binaların zemin katlarında bulunan ve hem görüntü hem gürültü kirliliğine yol açan küçük atölyelerin buraya taşınacak olması şehrin görüntüsünü değiştirecektir. Şu anda şehir merkezinde bulunan 7 adet değirmen, tarım araç ve gereçleri üreten küçük atölyeler, 15 adet marangoz, 40 adet oto tamir atölyesi Doğanşehir'in küçük sanayi tesislerini oluşturmaktadır. Ayrıca kereste atölyesi, mermer işleme atölyeleri, kilit taşı, beton direk ve priket imalatı yapan tesisler bulunmaktadır (Fotoğraf-33, 34). Bu sanayi tesisleri genelde nüfusun yoğun olduğu Yeni Mahalle'de varlığını sürdürmektedir.

Fotoğraf 33. Mermer İşleme ve Beton Direk İmalatı Tesisleri

Bu dağılışı etkileyen temel unsur şüphesiz pazarlamanın kolaylıkla yapılması içindir. Fakat şehrin merkezinde bu atölyelerin varlığı hem gürültü kirliliği yapmakta hem de hoş olmayan bir manzara yaratmaktadır. Bu sebeplerle yeni sanayi sitesinin şehrin dışında Esentepe Mahallesi'nde kurulacak olması bu durumları ortadan kaldırmanın yanı sıra mahallenin nüfuslanmasını sağlayacak aynı zamanda bu mahallede belediye hizmetlerini de geliştirecektir.

Fotoğraf 34. Şehir Merkezindeki Mobilya Atölyesinden Bir Görünüm

Merkezi Yer Bakımından Doğanşehir

Çalışma alanında yapmış olduğumuz gözlemler, arazi çalışmaları ve anketlerle elde ettiğimiz sonuçlara göre;

Doğanşehir idari fonksiyon anlamında barındırdığı nüfusun bütün ihtiyaçlarını fonksiyonel anlamda tam olarak karşılayamamaktadır. Dolayısıyla çevresine idari fonksiyon dışında bir etki sahası oluşturamadığından merkezi yer özelliği göstermemektedir.

Sağlık – eğitim , ticaret- sanayi, ulaşım – haberleşme, fonksiyonları bakımından çevresine karşı etki sahası oluşturmamaktadır. Sağlık ve eğitim fonksiyonu açısından 1. derecede Malatya'nın etki sahasında bulunmaktadır.

Ticaret ve sanayi açısından baktığımızda Doğanşehir mesafenin kısa olması Malatya'nın ticaret ve sanayi alanlarında gelişmiş bir şehir olması ulaşımın kolay olması gibi sebeplerle yine 1. derecede Malatya'nın etki sahasındadır.

Ulaşım anlamında Doğanşehir kendisine bağlı idari birimleri etkilemekte ancak yük ve yolcu taşımacılığı anlamında yine Malatya'nın etki sahasındadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sahası olarak seçilen Doğanşehir ilçe merkezi Doğu Anadolu Bölgesinin Yukarı Fırat Bölümünde yer alır Malatya ilinin Güneybatısında ve Malatya'ya 54km mesafededir. İlçe 1290 km² 'lık bir alana sahiptir.

İnceleme alanımızda ilk bakışta birbirinden kolayca ayrılabilen iki jeomorfolojik bölüm göze çarpmaktadır. Bu bölümlerden ilkini araştırma sahamızı kabaca her yönden çevreleyen dağlık alanların oluşturduğu yüksek relieftir. Diğer ise bu yüksek kesimlerin arasında yer alan bir çöküntü ovasına karşılık gelir.

Coğrafi şartlar, yerleşme şekli gibi ekonomik faaliyetleri de etkilemiştir. Yörenin en önemli ekonomik faaliyeti tarımdır. Tarımın yanında hayvancılık da yöre halkının önemli gelir kaynaklarından biridir. Keçi, koyun ve sığır beslenmektedir bunun yanında Tatlı su balıkçılığı da yapılmaktadır.

Doğanşehir ilçe merkezi iktisadi çeşitlilik açısından avantajlı bir konumdadır. Tarım alanları sulu arazilerden oluştuğu için verim yüksektir. Meyvecilik, tahıl tarımı, sebzeçilik, tütün yetiştiriciliği, yapılmaktadır.

Çalışma sahası özellikle sağlık ve eğitim hizmetleri açısından Malatya'nın etki sahası içerisindedir. Ancak yapımı 2015te tamamlanacak olan yeni devlet hastanesi, küçük sanayi sitesi ve tasarım aşamasında olan konfeksiyon fabrikası ile ilçe merkezi gelişme yönünde önemli bir adım atmış olacaktır.

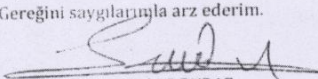
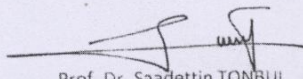
Kırsal kesimde istihdam alanlarının artırılması ve gelir getirecek faaliyetlerin desteklenmesi, tarımsal arazilerin daha etkin kullanılması için kapasitenin geliştirilmesi, arazi kullanım planlama projelerinin desteklenerek ülke geneline yaygınlaştırılması, modern tarımsal tekniklerin kullanılması yoluyla kırsal kesimdeki nüfusun yaşam kalitesinin artırılması, turizm, tekstil, dokumacılık ve el sanatları gibi tarım dışı sektör istihdamının sağlanması ve dezavantajlı alanlarda tarım dışı gelir getirici faaliyetlerin yaygınlaştırılması kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi açısından önemlidir.

Çalışma sahasında zemin konglomeralardan ve kristalize kireç taşlarından oluşur. İlçe merkezi ikinci dereceden deprem bölgesinde bulunduğu akıldan çıkarılmamalı ve zemin etüdüleri yapılarak, bilimsel kurallara göre binalar inşa edilmelidir. Zeminin sağlam olmayışı ve deprensellik sebebiyle bu alanda çok katlı bina yapılmaması gerekir. Ancak son yıllarda ticari sebeplerle yüksek binalar inşa edilmektedir. Arazi etüdünün iyi yapıлып buna uygun binalar yapılması gerekmektedir.

Merkezi yer olarak baktığımızda Doğanşehir sahip olduğu fonksiyonel özellikler bakımından idari fonksiyon hariç tutulursa merkezi yer özelliği göstermemektedir. Sadece idari anlamda etki sahası oluşturan çalışma alanımız diğer tüm alanlarda Malatya'nın etki sahasındadır.

Çalışmama alanında faal nüfusun iktisadi faaliyet kollarına dağılımında tarım dışı istihdamın %76 gibi fazla bir değerde oluşu, nüfusun 10.000 üzerinde oluşu, fonksiyonel özelliklerinin kısmen de olsa geliştiği Doğanşehir idari ve ticari fonksiyonları gelişmiş bir küçük şehir özelliğindedir.

EKLER**Ek 1. Orjinallik Raporu**

	
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Sera KARAAĞAÇ
Öğrenci Numarası	121202103
Enstitü Anabilim Dalı	COĞRAFYA
Programı	BÖLGESEL COĞRAFYA
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	DOÇ.DR. ZEKİ BOYRAZ
Tez Başlığı (Türkçe)	Doğanşehir'in (Malatya) Kuruluşu, Gelişimi ve Fonksiyonel Özellikleri
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE	
<p>Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 72 sayfalık kısmına ilişkin, 16/ 06/ 2015 tarihinde şahsim/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orjinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 38'dir.</p>	
<p>Uygulanan filtrelemeler:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- Kabul-Onay ve Bildirim sayfaları hariç. 2- Kaynakça hariç 3- Alıntılar dâhil 4- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç 	
<p>Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin doktora tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksi takdirde tespit edileceği müddetinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Gereğini saygılarımla arz ederim.</p>	
 Doç. Dr. Zeki BOYRAZ Danışmanın Adı-Soyadı (İmzası)	 Prof. Dr. Saadettin TONBUL Anabilim Dalı Başkanı (İmzası)
F.Ü. LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ	
<p>Madde 41- Lisansüstü tezleri ile birlikte teslim edilmesi gereken belgeler şunlardır:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Lisansüstü tezler, savunma öncesinde intihal program raporu ve ilgili makale şartını¹ sağladığına dair belgeleri ile birlikte enstitüye teslim edilir. b) İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dahilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla %10, "alıntılar dâhil" % 30'u geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir). 	
<p>¹ Makale şartı doktora öğrencilerini kapsamaktadır</p>	

KAYNAKÇA

- AGAH, H ., 2013**, Dünya Bankası'nın Kırsal Kalkınma Yaklaşımı Ve Türkiye'ye Bakışı Konusundaki Deneyimler". Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı. Sf,91.
- AKALAN, İ. , 1992**, Türkiye'nin Toprak Kaynakları Bunların Sorunları ve Çözüm Yolları Ankara Üniv. Türkiye Coğrafyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Dergisi Sayı:1 sf,1-14, ANKARA.
- AKKAN, E. , 1974**, Türkiye'de Akarsulardan Yararlanma Cumhuriyetin 50. Yılı Dönümü Anma Kitabı sf. 501-523 Ankara Üniv. D. T. C. F. Yayın No. 239, ANKARA
- ARDOS, M., 1979**, Türkiye Jeomorfolojisinde Neotektonik İstanbul Üniv. Yayın No. 2621 Coğrafya Enst. Yayın No. 113, İSTANBUL
- ARTAŞ, A. 1978**; Malatya ili ve Çevresinde Bulunan İlçelerin Jeolojik Raporu, Malatya Belediyesi Yayını, MALATYA
- ARSLAN H., 2002**, Akçadağ İlçesi (MALATYA) Coğrafyası" . F. Ü. Sos. Bil. Enst. Coğrafya Anabilim Dalı, Doktora Tezi:", Elazığ.
- ATALAY, İ. , 1982**, Toprak Coğrafyası Ege Üniv. Sosyal Bilimler Fak. Yayın No. 8, İZMİR
- ATALAY, İ. , 1989**, Türkiye'de Erozyonu Etkileyen Jeomorfolojik Etmenler Türkiye 13. Jeomorfoloji Kurultayı 27-31 Mart 1989 Bildiri Özetleri, ANKARA
- ATALAY, İ. , 1994**, Türkiye Coğrafyası (Genişletilmiş 4. baskı) Ege Üniv. Basımevi, İZMİR
- ATALAY, İ. , 2002**, Türkiye'nin Ekolojik Bölgeleri (Ecoregions of Turkey). Orman Bakanlığı Yay. No:163, META Basımevi, İZMİR.
- ATALAY, İ., 2006**, Toprak Oluşumu Sınıflandırılması ve Coğrafyası, Meta Basım Matbaacılık, sf, 6 İZMİR
- AYDEMİR, H. , 1970**, Türkiye'de Yarı-Kurak İklim ve Orman İlişkileri, Ormancılık Araştırma Enst. Derg. Cilt 16, Sayı 2, sf. 38-58 İSTANBUL.
- BOYRAZ, Z., 2004**, Kuruluşu Gelişmesi ve Fonksiyonları Açısından Kırıkhan Şehri, Doğu Coğrafya Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 11, Sf: 327-352, ERZURUM.

- BOZAKMAN, İ. H. , 1963**, Doğu Anadolu Mintikasında Bulunan Bazı Meşe Türlerinin Botanik Özellikleri ve Dağılımları Ormancılık Araştırma Enst. Derg. Cilt. 9, Sayı 2, sf. 18-31, ELAZIĞ.
- ÇAKILCIOĞLU, U., 2003**, Harput Florası. F.Ü. Fen Bilimleri Enst. Biyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), ELAZIĞ.
- ÇELİK, F., 2007**, Türkiye’de İç Göçler: 1998- 2000, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 22, Sf. 87- 109.
- ÇEVİKBAS, R. , 1991 (a)**, Türkiye’de Tarım Topraklarının Amaç Dışı Kullanım Sorunu ve Çözüm Önerileri Tabiat ve İnsan Derg. Yıl 25, Sayı 2, sf. 9-13, ANKARA
- ÇEVİKBAS, R. , 1991 (b)**, Türkiye’de Tarım Topraklarının Amaç Dışı Kullanılmasının ve Yarattığı Sorunların Önlenmesi, Tabiat ve İnsan Derg. Yıl 25, Sayı 3, sf. 11-16, ANKARA
- ÇİTÇİ, M. D., 1996**, Kuyulu ve Şahinkaya köylerinin Demografik Özellikleri, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Yay.Say:1, ELAZIĞ.
- DEMİRTAŞ, M., 2007**, “Doğanşehir Ovası ve Yakın Çevresinde Doğal Ortam İle İnsan Arasındaki ilişkiler”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilimdalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ELAZIĞ.
- DARKOT, B. , 1943**, “ Türkiye’nin Coğrafi Bölgeleri Arasında Yukarı Fırat Bölgesi”, III. Üniv. Haftası Elazığ. , İ. Ü. Yay. No. 196, s. 1-15, İSTANBUL.
- DAG, S. , 1984**, Tarım Arazilerinin Tarım Dışı Kullanımı Sonucu Ortaya Çıkan Sorunlar Türkiye 8. Dünya Şehircilik Günü Sanayi Yer Seçimi, Turizm Yerleşmeleri ve Tarım Topraklarının Ülkesel Arazi Kullanımı İçinde Değerlendirilmesi Kolokyumu 1-3 . 11. 1984 sf: 89-93, ADANA.
- DOĞANAY, H .,1983**, Erzurum’un Şehirsel Fonksiyonları Ve Başlıca Planlama Sorunları, Atatürk Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi. Coğrafya Bölümü, (Doçentlik Tezi) ERZURUM.
- DOĞANAY, H., 1994**, Türkiye Ekonomik Coğrafyası, Atatürk Üniversitesi. Yayın No: 767, K.K.E.F. Yayın No:39, Ders Kitapları Serisi No: 33, ERZURUM.
- DOĞANER, S. , 1985** “Turizmde Doğanın Önemi ve Türkiye’de Doğayı Korum Çalışmaları”. İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enst. Bülteni Sayı:2 s. 117 – 124. İSTANBUL.

- DÖNMEZ, Y. , 1976**, Bitki Coğrafyasına Giriş İstanbul Üniv. Yayın No. 2155
Coğrafya Enst. Yayın No. 84, İSTANBUL. .
- ERİNÇ, S. , 1953**, Doğu Anadolu Coğrafyası İstanbul Üniv. Cog. Enst. Yayının No. 15
İstanbul Üniv. Yayının No. 572 , İSTANBUL.
- ERİNÇ, S. , 1965**, Türkiye’de Toprak Coğrafyası Çalışmaları ve Türkiye Toprak
Coğrafyasının Ana Çizgileri İstanbul Üniv. Coğrafya Enst. Derg. Cilt 8,
Sayı 15, sf. 1- 3, İSTANBUL.
- ERİNÇ, S. , 1977**. “İstanbul Boğazı ve Çevresi Doğal Ortam Etkileri ve Olanakları”
İstanbul Üniv. Coğrafya Enstitüsü Dergisi Sayı 20 – 21 , s. 1 – 25 İstanbul
Üniv. Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enst. Yayının No: 1 İstanbul Üniv.
Yayın No. 3213, İSTANBUL.
- EROL, O. , 1983**, Türkiye’nin Genç Tektonik ve Jeomorfolojik Gelişimi Jeomorfoloji
Derg. Sayı11 sf. 1-22, ANKARA.
- ELİBÜYÜK, M. , 1978**;Malatya Havzasında Coğrafi Olayların Kartoğrafik Çizimi
(doktora tezi), Ank. Üniv. DT. C. F. Sosyal. Bil:Enst. , ANKARA
- ELİBÜYÜK, M., 1994**; ‘Malatya Coğrafyası’Malatya Kültür Dergisi, sayı:2, sf:1-12.
MALATYA
- GÜLTEKİN, Ö., 2000**, Doğanşehir Ovası ve yakın çevresinin Jeomorfolojisi. Fen
Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Lisans Tezi
(yayınlanmamış).ELAZIĞ.
- GÖNEY, S., 1984**, Şehir Coğrafyası, İstanbul Üniversitesi, Coğrafya Enstitüsü, Yayın
No: 91, İstanbul.
- GÖZENÇ, S. , 1977**, Arazi Kullanılması ve Değerlendirmesinin Coğrafi Yönden
Tetkiki; İst. Üniv. Cog. Enst. Dergisi , S:20-21, Sa: 69-81, İSTANBUL.
- GÜNEK, H. , TONBUL, S. , 1995**, Uluova ve Çevresinde Toprak Erozyonu ve
Alınması Gereken Önlemler Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Derg. Cilt 7, Sayı
1-2 sf. 79- 101, ELAZIĞ .
- GÜNEK, H. , TONBUL, S. , 1996**, Darende-Gürün Çevresinin (Malatya Kuzeybatısı)
Doğal Özelliklerinden Kaynaklanan Problemler ve Çözüm Önerileri Fırat
Üniv. Sosyal Bilimler Derg. Cilt8, Sayı 1, sf. 147-174, ELAZIĞ.
- GÜNEY, E. , 1992**, İnsanın Neden Olduğu Ekosistem Değişiklikleri İstanbul Üniv.
Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enst. Bülteni Sayı 9 sf. 329-334, İSTANBUL

- İZBIRAK, R., 1992,** Coğrafya Terimleri Sözlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları Öğretmen Kitapları Dizisi, sf, 157, İSTANBUL.
- KANTARCI, M. D. , 1991,** Türkiye’de Kara ve Su Ekosistemleri Üzerindeki Antropojen Etkiler ve Çevreye Etkinin Değerlendirilmesi (ÇED) Konusu Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) -Uygulamadan Örnekler- Sayfa. 87- 127 . ANKARA.
- KARABORAN, H.H., 1984.,** "Türkiye’de Mevkii adları üzerine Bir Araştırma". Türkiye Yer Adları Sempozyumu Bildirileri, Ankara 11-13 Eylül 1984, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Arş. Dairesi Yay.:60, Seminer Kongre Bildirileri Dizisi:17, s.97-148, ANKARA.
- KARABORAN,H.H. 1987.,**" Bölge Planlaması ve Coğrafya Bakımından Doğu Anadolu Bölgesinde Köy Araştırmalarının Önemi", VIII. Milli Türkoloji Kongresi, 14-18 Eylül 1987, Tebliğ, İSTANBUL.
- KARABORAN, H. H., 1992,** Türkiye Coğrafyasına Giriş, F.Ü. Fen Ed. Fak. Coğrafya Bölümü, Ders Notları, ELAZIĞ.
- KARABOĞAN, H. , 1989** “Şehir Coğrafyası ve Fonksiyonları ” Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt:3, sayı:1 sF: 81-118 Elazığ
- KARADOĞAN, S. , 1999,** Kuruluş Yeri Açısından Malatya Şehri ve Yakın Çevresinin Jeomorfolojisi F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış) ELAZIĞ.
- KARAKAŞ, E., 2004,** Kemaliye’nin Kuruluşu, Gelişmesi ve Fonksiyonel Özellikleri, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 14, Sayı: 2, Sf: 19-48, ELAZIĞ.
- KETİN, İ. , 1968,** Türkiye’nin Genel Tektonik Durumu ile Başlıca Deprem Bölgeleri Arasındaki İlişkiler, MTA Enst. Derg. 71 sf. 129-134, ANKARA.
- KOÇ, T. , 1999,** Ayvalık Kıyılarında İnsan Ortam Etkileşiminde Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 34, S:233-261. İSTANBUL.
- KOÇMAN, A. , 1992,** Ege Ovalarında İklim Koşullarının Çevresel Etkileri Ege Üniv. Ege Coğrafya Derg. 6 sf. 33-46, İZMİR Coğrafya Dergisi Sayı:32, s. 237-262 İSTANBUL
- ÖCAL, T., 2009,** Kuruluşu Gelişmesi ve Fonksiyonları Açısından Saimbeyli Şehri, TÜBAR- XXVI- / 2009- Güz.

- ÖZAV, L., 1996**, Simav Depresyonu ve Çevresinin Coğrafi Etüdü, Atatürk Üniv. K. K. E. F. Yay., No: 64, s. 46, ERZURUM
- ÖZÇAĞLAR, A. , 1988**, Türkiye 'de Tarım Alanlarının Coğrafi Dağılımının Doğal Çevre İle İlişkisi, Ank. Üniv. DTCF. Arst. Der. S: 11, s: 131-150, ANKARA
- ÖZÇAĞLAR, A., 1997**, Türkiye'de Belediye Örgütlü Yerleşmeler (Kasabalar-şehirler), Ekol Yayınları, sf, 75 ANKARA.
- ÖZÇAĞLAR, A., 2006**, Coğrafya'ya Giriş, 4.baskı, ANKARA.
- ÖZGÜR, M., 1996**, İl ve İlçe Merkezlerimizin Faal Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı Bakımından Sınıflandırılması, Atatürk Üniversitesi, Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı: 5, ANKARA.
- ÖZDEMİR, M. A. , TONBUL, S. , 1995**, Şiro (Örmeli) Çayı Havzası ve Yakın Çevresinde (Malatya'nın Güneydoğusu) Arazi Kullanımı, Sorunları ve Öneriler Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Derg. Cilt 7, Sayı 1-2, sf. 145-172, ELAZIĞ
- ÖZDEMİR, M.A., 1996** , Türkiye'de Büyük Yerleşme Alanlarının Seçiminde Jeomorfolojik Esaslar Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Derg. Cilt 8, Sayı 2, sf. 223-242, ELAZIĞ
- PAKSOY, M. , DİREK, M. , 1994**, Tarım Alanlarının Tarım Dışı Amaçlarla Kullanılması Çevre ve Ekoloji Derg. Sayı 13 sf. 18.
- SINDIR, R. , 2003**, Çaldıran Ovası ve Çevresinde Doğal Ortam İle İnsan Arasındaki İlişkiler. F. Ü. Sosyal Bil. Enst. Yayınlanmamış Doktora Tezi. ELAZIĞ.
- ŞAHİN, H., 1993**, Yeşilyurt'ta (Malatya) Nüfus, Yerleşme ve Ekonomik Faaliyetler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, F.Ü. Sos. Bil. Enst., ELAZIĞ
- ŞAHİN, C. , 1990**, Aladağ Çayı Havzasında Çevre Koşulları ve Bunlarla İlgili Bozulmuş Doğal Dengenin Yeniden Kurulmasına İlişkin Sorunlar ve Çözüm Yolları. Ankara Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Coğrafya Dizisi Sayı:1 ANKARA
- ŞAHİN, C. , 1990**, Aladağ Çayı Havzasında Çevre Koşulları ve Bunlarla İlgili Bozulmuş Doğal Dengenin Yeniden Kurulmasına İlişkin Sorunlar ve Çözüm Yolları. Ankara Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Coğrafya Dizisi Sayı:1 ANKARA

- ŞENGÜN, M. T. , 1996**, Elazığ Ovasının Jeomorfolojisi ve Elazığ Şehrinin Gelişimine Etki Eden Faktörler, Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Yayınlanmamış (Lisans Tezi), ELAZIĞ
- ŞENGÜN, M. T. , 2000**, Uluova’da Jeomorfolojik Ana Birimlerle Arazi Kullanımı Arasındaki İlişkiler. Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Enst. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), ELAZIĞ
- ŞIKOĞLU ,E., 2010**, Pertek (Tunceli) ilçe merkezinin Coğrafi Etüdü, F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ELAZIĞ.
- TONBUL, S. , 1985**, Kuzova -Hasandagi ve Çevresinin (Elazığ Batısının) Fiziki Coğrafyası Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Enst. Doktora Tezi Yayınlanmamış, ELAZIĞ
- TONBUL, S. , 1987** , Elazığ Batısının Bitki Örtüsü Özellikleri Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Derg. Cilt1, Sayı 1, sf. 209-224, ELAZIĞ
- TONBUL, S. , 1987** , Elazığ Batısının Genel Jeomorfolojik Özellikleri ve Gelişimi Jeomorfoloji Derg. 15, sf. 37-52 ANKARA
- TONBUL, S. , 1989** , Elazığ Batısının Toprak Coğrafyası Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Derg. Cilt3, Sayı1, sf. 211-233, ELAZIĞ
- TONBUL, S. , 1990** , Elazığ ve Çevresinin İklim Özellikleri ve Keban Barajının Yöre İklimi Üzerine Olan Etkileri Fırat Üniv. Coğrafya Sempozyumu 14-15 Nisan 1986 sf. 275-293, ELAZIĞ
- TONBUL , S. , KARADOĞAN, S. , 1998**, Harput’un Kuruluş Yeri ve Şehrın Fonksiyonunu Yitirmesi Üzerinde etkili Olan Doğal Çevre Faktörleri , TDV. Dünü ve Bugünüyle Harput Sempozyumu Cilt II , Sa: 303-324 , ELAZIĞ.
- TUNÇDİLEK, N. , 1977**, Türkiye’nin Dağlık ve Ormanlık Bölgelerinin Ekonomik Problemleri İstanbul Üniv. Coğrafya Enst. Derg. 22 sf. 43-52 İSTANBUL
- TUNÇDİLEK, N. , 1985** , Türkiye’de Relief Şekilleri ve Arazi Kullanımı. İstanbul Üniv. Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enst. Yayınları No. 3 İstanbul Üniv. Yayınları No. 3279, İSTANBUL
- TUROĞLU, H. , ÖZDEMİR, H. , 2005**, Bartın İlinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. Doğu Coğrafya Dergisi S:13, Sa:97- 116. ERZURUM. Türk Coğrafya Derg. Yıl. XIV-XV, Sayı 18/19, sf. 118-132, ANKARA

- TÜMERTEKİN, E., 1968,** Türkiye’de İç Göçler, Ğ.Ü. Yay No: 1371, Coğ. Ens. Yay. No: 54, İSTANBUL.
- TÜMERTEKİN, E., ÖZGÜÇ, N., 2002,** Beşeri Coğrafya İnsan, Kültür, Mekan, Çantay Kitapevi, İSTANBUL
- YALÇINLAR, İ. , 1967,** Türkiye’deki Bazı Şehirlerin Kuruluş ve Gelişmesinde Jeomorfolojik Temeller İstanbul Üniv. Coğrafya Enst. Derg. C. 8 Sayı17 sf. 53-66, İSTANBUL
- YİĞİT, A., HAYLİ, S., KARAKAŞ, E., 1995,** Doğu Bölgesi İl Ve İlçe Merkezlerinin Fonksiyonel Özellikleri, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1-2, sf, 345-363, ELAZIĞ
- YÖRÜK, S., 2000,** Doğanşehir İlçe Merkezi’nde Nüfus, Yerleşme ve Ekonomik Faaliyetler, Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Yayınlanmamış (Lisans Tezi), ELAZIĞ
- Url 1.** <http://dogansehir.inube.com/blog/37/dogansehir-ilcesinin-tarihi/> Son Erişim Tarihi, 23.04.2014

ÖZGEÇMİŞ

İlköğretim ve lise eğitimimi Malatya’da tamamladım. 2005 yılında Kahraman Maraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü’ne yerleştim. 2006 yılında Fırat Üniversitesi’ne yatay geçişle kabul edildim.2009 yılında mezun olduktan sonra aynı yıl Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde formasyon eğitimi aldım. 2012 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Bölümü; Bölgesel Coğrafya anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başladım.